

V Bruseli 19. júna 2026
(OR. en)

10602/26

**Medziinštitucionálny spis:
2025/0059(COD)**

**CODEC 1194
MIGR 164
JAI 834
COMIX 148
RELEX 850
PE 85**

INFORMAČNÁ POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa vytvára spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú neoprávnene, a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES, smernica Rady 2001/40/ES a rozhodnutie Rady 2004/191/ES – výsledok prvého čítania v Európskom parlamente (Štrasburg, 15. až 18. júna 2026)

I. ÚVOD

V súlade s ustanoveniami článku 294 ZFEÚ a so spoločným vyhlásením o praktických opatreniach pre spolurozhodovací postup¹ sa medzi Radou, Európskym parlamentom a Komisiou uskutočnilo niekoľko neformálnych kontaktov s cieľom dosiahnuť dohodu o tomto návrhu v prvom čítaní.

¹ Ú. v. EÚ C 145, 30.6.2007, s. 5.

V tejto súvislosti predseda Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (LIBE) Javier ZARZALEJOS (PPE, ES) predložil v mene výboru LIBE kompromisný pozmeňujúci návrh (pozmeňujúci návrh č. 4) k uvedenému návrhu nariadenia, ku ktorému spravodajca Malik AZMANI (Renew, NL) vypracoval návrh správy. O tomto pozmeňujúcom návrhu sa dosiahla dohoda počas uvedených neformálnych kontaktov. Politické skupiny Verts/ALE a Ľavica okrem toho predložili návrhy na zamietnutie návrhu Komisie (pozmeňujúce návrhy č. 2 a 3 v uvedenom poradí). Politická skupina Renew predložila procedurálny návrh² a výbor LIBE predložil žiadosť o hlasovanie po častiach k návrhu legislatívneho aktu, o ktorých by sa hlasovalo, len ak by bol procedurálny návrh prijatý.

II. HLASOVANIE

Plénium hlasovaním 17. júna 2026 prijalo kompromisný pozmeňujúci návrh (pozmeňujúci návrh č. 4) k uvedenému návrhu nariadenia. Neprijali sa žiadne iné pozmeňujúce návrhy.

Takto zmenený návrh Komisie s výhradou finalizácie právnikmi lingvistami predstavuje pozíciu Európskeho parlamentu v prvom čítaní, ktorá sa nachádza v jeho legislatívnom uznesení uvedenom v prílohe k tejto poznámke³.

Táto pozícia odráža predchádzajúcu dohodu medzi inštitúciami. Rada by preto mala byť schopná pozíciu Európskeho parlamentu schváliť po tom, ako právnici lingvisti preskúmajú jej znenie.

Akt by sa potom prijal v znení zodpovedajúcom pozícii Parlamentu.

² Podľa článku 60 ods. 3 môže skupina alebo poslanci, ktorí dosiahli nízku prahovú hodnotu, požiadať, aby plénium hlasovalo o pozmeňujúcich návrhoch k návrhu legislatívneho aktu namiesto predbežnej dohody.

³ V pozícii Parlamentu uvedenej v legislatívnom uznesení sú vyznačené zmeny, ktoré sa do návrhu Komisie zaviedli pozmeňujúcimi návrhmi. Doplnenia oproti zneniu Komisie sú vyznačené **tučnou kurzívou**. Znak „■“ označuje vypustený text.

P10_TA(2026)0207

Spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú neoprávnene (nariadenie o návrate)

Legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu zo 17. júna 2026 o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa vytvára spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú neoprávnene, a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES, smernica Rady 2001/40/ES a rozhodnutie Rady 2004/191/ES (COM(2025)0101 – C10-0047/2025 – 2025/0059(COD))

(Riadny legislatívny postup: prvé čítanie)

Európsky parlament,

- so zreteľom na návrh Komisie pre Európsky parlament a Radu (COM(2025)0101),
- so zreteľom na článok 294 ods. 2 a článok 79 ods. 2 písm. c) Zmluvy o fungovaní Európskej únie, v súlade s ktorými Komisia predložila návrh Európskemu parlamentu (C10-0047/2025),
- so zreteľom na článok 294 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
- so zreteľom na odôvodnené stanovisko predložené na základe Protokolu č. 2 o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality francúzskym Senátom, ktorý tvrdí, že návrh legislatívneho aktu nie je v súlade so zásadou subsidiarity,
- so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 18. septembra 2025¹,
- po porade s Výborom regiónov,
- so zreteľom na predbežnú dohodu schválenú gestorským výborom podľa článku 75 ods. 4 rokovacieho poriadku, a na záväzok zástupcu Rady, vyjadrený v liste z 10. júna 2026, schváliť pozíciu Európskeho parlamentu v súlade s článkom 294 ods. 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
- so zreteľom na článok 60 rokovacieho poriadku,
- so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

¹ Ú. v. EÚ C, C/2026/33, 16.1.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/33/oj>.

(A10-0048/2026),

1. prijíma nasledujúcu pozíciu v prvom čítaní;
2. žiada Komisiu, aby mu vec znovu predložila, ak nahrádza, podstatne mení alebo má v úmysle podstatne zmeniť svoj návrh;
3. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila túto pozíciu Rade, Komisii a národným parlamentom.

Pozícia Európskeho parlamentu prijatá v prvom čítaní 17. júna 2026 na účely prijatia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2026/..., ktorým sa vytvára spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú neoprávnene, a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES, smernica Rady 2001/40/ES a rozhodnutie Rady 2004/191/ES*

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 79 ods. 2 písm. c),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru¹,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov²,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom³,

* TEXT EŠTE NEBOL PREDMETOM PRÁVNICKO-LINGVISTICKEJ FINALIZÁCIE.

¹ Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

² Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

³ Pozícia Európskeho parlamentu zo 17. júna 2026.

keďže:

- (1) Pri vytváraní priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti by Únia mala mať spoločnú politiku návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa v Únii. Účinná návratová politika je kľúčovým prvkom dôveryhodného systému riadenia migrácie.
- (2) Týmto nariadením sa stanovuje spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí *sa neoprávnene zdržiavajú v členských štátoch*, na základe spoločného konania o návrate, *účinnnej spolupráce s tretími krajinami, povinností neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín, súboru nástrojov na riadenie účinných návratov vrátane opatrení na podporu motivácie k návratu* a spolupráca ■ medzi členskými štátmi.

- (2a) *V súlade s článkom 72 Zmluvy o fungovaní Európskej únie nie je týmto nariadením dotknutý výkon právomocí členských štátov vo veci udržiavania verejného poriadku a zabezpečovania vnútornej bezpečnosti.*
- (3) V snahe prispieť k uplatňovaniu komplexného prístupu stanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351⁴ by mal byť do praxe zavedený spoločný systém účinného riadenia návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín. Uvedený **spoločný** systém by mal byť založený na integrovanej tvorbe politík, aby sa zabezpečila koherentnosť a účinnosť činností a opatrení prijatých Úniou a jej členskými štátmi konajúcimi v rámci svojich príslušných právomocí.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 zo 14. mája 2024 o riadení azylu a migrácie, o zmene nariadení (EÚ) 2021/1147 a (EÚ) 2021/1060 a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 604/2013 (Ú. v. EÚ L 222, 22.5.2024, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

- (4) Európska rada kontinuálne zdôrazňuje, že na uľahčenie, zintenzívnenie a urýchlenie návratov z Európskej únie sú potrebné rozhodné opatrenia na všetkých úrovniach. Európska rada v októbri 2024 vyzvala Komisiu, aby urýchlene predložila nový legislatívny návrh.
- (5) V strategických usmerneniach pre legislatívne a operačné plánovanie v rámci priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktoré prijala Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci 12. decembra 2024, sa pripomína, že úspešná návratová politika je základným pilierom komplexného a dôveryhodného azylového a migračného systému Únie. V tomto zmysle sa v strategických usmerneniach vyzýva k vypracovaniu a zavedeniu asertívnejšieho a komplexnejšieho prístupu k návratom, a to urýchleným zmodernizovaním právneho rámca.

- (6) Účinná návratová politika by mala zabezpečiť súdržnosť s Paktom o migrácii a azyle a prispieť k jeho celistvosti, ako aj prispieť k riadeniu nelegálneho prisťahovalectva do Únie a **predchádzať neoprávnenému pohybu** neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín medzi členskými štátmi ■ pri súčasnom dodržiavaní základných práv.
- (7) Na zvýšenie účinnosti návratových politík vynakladá Únia a jej členské štáty čoraz väčšie úsilie. Napriek tomuto úsiliu existujúci právny rámec, ktorý pozostáva zo smernice Rady 2001/40/ES⁵ a smernice 2008/115/ES⁶, už nezodpovedá potrebám migračnej politiky Únie **a legislatívnym a operačným potrebám na zabezpečenie účinných návratov**. Od prijatia smernice 2008/115/ES v roku 2008 prešiel priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti spolu s migračnou politikou Únie výraznými zmenami. Pri právnej úprave EÚ v oblasti migrácie došlo k posunu od právnych predpisov s minimálnymi normami k zbližovaniu postupov členských štátov. Komisia sa usilovala zreformovať pravidlá návratu v roku 2018, keď predložila návrh na prepracovanie smernice o návrate⁷. Komisia sa zároveň prostredníctvom odporúčaní (EÚ) 2017/2338⁸ a (EÚ) 2023/682⁹ snažila podporiť členské štáty v tom, aby využívali flexibilitu, ktorú im ponúka smernica 2008/115/ES. Súčasný právny rámec však narazil na svoje hranice.

⁵ Smernica Rady 2001/40/ES z 28. mája 2001 o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o vyhostení štátnych príslušníkov tretích krajín (Ú. v. ES L 149, 2.6.2001, s. 34, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/40/oj>).

⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008, s. 98, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj>).

⁷ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (prepracované znenie). Brusel, 12.9.2018, COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD).

⁸ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/2338 zo 16. novembra 2017, ktorým sa stanovuje spoločná „príručka o návrate“, ktorú majú používať príslušné orgány členských štátov pri vykonávaní úloh spojených s návratom (Ú. v. EÚ L 339, 19.12.2017, s. 83, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2017/2338/oj>).

⁹ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2023/682 zo 16. marca 2023 o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o návrate a urýchlenní návratov pri vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES. C/2023/1763. Ú. v. EÚ L 86, 24.3.2023, s. 58., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/682/oj>.

- (8) Mal by sa zaviesť stabilný ■ spoločný postup pre **účinný** návrat, ktorý by zabezpečoval, aby štátni príslušníci tretích krajín, ktorí nespĺňajú alebo prestali spĺňať podmienky vstupu na územie členských štátov alebo pobytu na tomto území, boli vrátení **bez zbytočného odkladu** humánnym **a udržiateľným** spôsobom a pri plnom dodržiavaní základných práv, ako aj medzinárodného práva. Jasné a transparentné pravidlá uplatniteľné vo všetkých členských štátoch by mali dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny a príslušným orgánom poskytovať istotu. Je dôležité zjednodušiť, uľahčiť a urýchliť konania o návrate a zabezpečiť, aby výkonu návratu nebránili **obštrukcie vrátane neoprávnených pohybov** do iných členských štátov.
- (9) Uplatňovanie pravidiel podľa tohto nariadenia by nemalo mať vplyv na pravidlá upravujúce prístup k medzinárodnej ochrane v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348¹⁰. Pravidlá uvedené v tomto nariadení sú v relevantných prípadoch doplnené osobitnými pravidlami prepájajúcimi zamietavé rozhodnutia o azyle a rozhodnutia o návrate, pokiaľ ide o ich vydávanie a prostriedky nápravy podľa nariadenia (EÚ) 2024/1348, a konanie o návrate na hraniciach stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1349¹¹.

¹⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ (Ú. v. EÚ L 2024, **2024/1348**, 22.5.2024, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

¹¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1349 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje konanie o návrate na hraniciach a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1148 (Ú. v. EÚ L, 2024/1349, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj>).

- (10) Týmto nariadením sa rešpektujú základné práva štátnych príslušníkov tretích krajín a dodržiavajú zásady uznané najmä Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako aj Ženevským dohovorom o právnom postavení utečencov z 28. júla 1951, doplneným Newyorským protokolom z 31. januára 1967 (ďalej len „Ženevský dohovor“). Malo by sa uplatňovať v súlade s chartou, so všeobecnými zásadami práva Únie a s relevantným medzinárodným právom.
- (11) Mala by sa dodržiavať zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia a zákaz hromadného vyhostenia podľa článku 19 charty ■ . Nikto nesmie byť odsunutý, vyhostený ani vydaný do tretej krajiny, v ktorej existuje vážne riziko, že bude vystavený trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

- (12) Členský štát, na ktorého území je neoprávnene sa zdržiavajúci štátny príslušník tretej krajiny odhalený, je zodpovedný za zabezpečenie jeho návratu. ■
- (12a) *Súd určený členským štátom ako príslušný podľa vnútroštátneho práva by mal konať vo veci prostriedku nápravy proti rozhodnutiu o návrate, zákazu vstupu a rozhodnutia o odsune. Súlad s požiadavkami vyplývajúcimi zo zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia by sa mal overiť, ak skutočnosti v spise, o ktorých bol upovedomený súd, ktorý je podľa vnútroštátneho práva určený ako príslušný vo veci prostriedku nápravy proti rozhodnutiu o návrate alebo rozhodnutiu o odsune, v znení doplnenom alebo objasnenom na základe kontradiktórneho konania, naznačujú, že by mohla byť porušená zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia.*

- (12b) *Bez toho, aby bolo dotknuté právo na účinný prostriedok nápravy stanovené v článku 47 charty, ktorým sa zabezpečuje, aby štátny príslušník tretej krajiny mohol napadnúť lehotu na dobrovoľný odchod alebo jej absenciu v rozhodnutí o návrate, časť rozhodnutia o návrate, v ktorej sa ukladá alebo stanovuje povinnosť opustiť územie členských štátov, by nemala byť dotknutá zrušením alebo odvolaním lehoty na dobrovoľný odchod.*
- (13) *V prípade odsunu by orgány určené podľa vnútroštátneho práva ako príslušné mali overiť dodržiavanie zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia na základe individuálneho posúdenia s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti. Dotknutý štátny príslušník tretej krajiny by mal čo najskôr **a pred svojím odsunom** predložiť **a odôvodniť** dôkazy týkajúce sa jeho osobnej situácie. Malo by byť možné vychádzať z existujúceho posúdenia všetkých relevantných okolností vykonaného v predchádzajúcich fázach konania **alebo v iných predchádzajúcich konaniach**. Mala by sa preskúmať každá **relevantná** zmena okolností a akékoľvek nové skutočnosti poukazujúce na riziko, **a to aj s cieľom určiť, či sú opodstatnené a nepovažujú sa za predložené štátnym príslušníkom tretej krajiny len s cieľom oddialiť alebo zmariť odsun.***

- (13a) *Členské štáty môžu odkázať štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý uvádza, že odsun by porušil zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia, na vhodné konanie vrátane konania o azyle s odkazom na nariadenie (EÚ) 2024/1348. Členský štát môže odkázať štátneho príslušníka tretej krajiny na vhodné konanie aj vtedy, keď jeho orgány určené podľa vnútroštátneho práva ako príslušné nadobudnú vedomosť o relevantných okolnostiach naznačujúcich, že odsun by bol v rozpore so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia.*
- (14) Je potrebné, aby mohli členské štáty spolupracovať flexibilnejšie, a to aj prostredníctvom nových dvojstranných dohôd alebo dojednaní, a adresnejšie *podporovať účinné návraty do tretích krajín.*

- (15) Keď sa zistí, že štátny príslušník tretej krajiny nespĺňa alebo prestal spĺňať podmienky vstupu na územie členských štátov alebo pobytu na tomto území, okamžite by sa malo vydať rozhodnutie o návrate na základe individuálneho posúdenia s prihliadnutím na všetky *relevantné* skutočnosti a okolnosti. *V rozhodnutí o návrate by mala byť uvedená povinnosť štátneho príslušníka tretej krajiny opustiť územie členských štátov. V rozhodnutí o návrate by sa nemalo vyžadovať určenie krajiny návratu. Krajina návratu by mala byť určená najneskôr pred odsunom a môže byť určená buď v rozhodnutí o návrate, alebo v akomkoľvek inom rozhodnutí o odsune, ktoré nie je súčasťou rozhodnutia o návrate. Prekážka odsunu by nemala brániť vo vydaní rozhodnutia o návrate, ale odsun by sa mal odložiť. Ak je v čase vydania rozhodnutia o určení krajiny návratu nad'alej možné, že štátny príslušník tretej krajiny bude odsunutý do jednej z viacerých krajín návratu, a to aj z dôvodu dvojitého alebo viacnásobného občianstva, v uvedenom rozhodnutí môžu byť určené všetky tieto krajiny návratu. Vo vzťahu ku všetkým krajinám návratu určeným v rozhodnutí musí byť zaručené právo na účinný prostriedok nápravy stanovené v článku 47 charty. Vždy ak príslušný orgán pristúpi k odsunu, štátny príslušník tretej krajiny by mal byť v dostatočnom predstihu pred odsunom informovaný o krajine návratu, do ktorej bude odsunutý.*

- (15a) *Nič v tomto nariadení by nemalo brániť členským štátom stanoviť vo vnútroštátnom práve pre konkrétne skupiny iné dôvody na odloženie odsunu.*
- (15b) *Štátny príslušník tretej krajiny s povinnosťou opustiť územie členských štátov by mal niesť primárnu zodpovednosť za opustenie ich územia.*
- (16) Treba zabezpečiť, aby sa základné prvky rozhodnutia o návrate vydaného členským štátom vložili do osobitného formulára ako európsky príkaz na návrat a sprístupnili v Schengenskom informačnom systéme spolu so zápisom na účely návratu alebo prostredníctvom dvojstrannej výmeny informácií s iným členským štátom. O európsky príkaz na návrat by sa následne malo opierať uznávanie a výkon **vynútitel'ných** rozhodnutí o návrate **alebo rozhodnutí o odsune** vydaných iným členským štátom, ak sa štátny príslušník tretej krajiny neoprávnene presunie do iného členského štátu.

- █
- (18) Ak sa na štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa nachádza na území členského štátu, vzťahuje vykonateľné rozhodnutie o návrate vydané v inom členskom štáte, █ uznávanie a výkon rozhodnutí o návrate by malo na základe posilnenej spolupráce a vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi proces návratu uľahčiť a urýchliť.

*Takéto uznávanie a výkon môžu zároveň prispieť k odrádzaniu od neoprávnenej migrácie a od neoprávnených sekundárnych pohybov v rámci Únie, ako aj k obmedzeniu priesťahov v procese návratu. Prostriedok nápravy proti **rozhodnutiu** o návrate by sa mal uplatniť **len** vo vydávajúcom členskom štáte.*

- (18a) *Uznanie rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune na základe informácií dostupných v európskom príkaze na návrat uvedenom v článku 7 ods. 7 by nemalo predstavovať rozhodnutie ani úkon. Neuznatie rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune by nemalo predstavovať rozhodnutie ani úkon.*

(18b) *Ak členský štát zvažuje, či uzná alebo vykoná vykonateľné rozhodnutie vydávajúceho členského štátu o návrate alebo jeho rozhodnutie o odsune, členskému štátu pri identifikácii situácií, v ktorých by sa vzájomné uznanie nemalo uplatniť a v ktorých by sa namiesto toho malo vydať vnútroštátne rozhodnutie o návrate, môžu pomôcť nasledujúce hlavné zásady. Medzi uvedené situácie môžu patriť prípady: keď by bol výkon v rozpore s verejným poriadkom vykonávajúceho členského štátu, a to aj pokiaľ ide o návrat určitých kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín, ako sú napríklad maloleté osoby bez sprievodu a obeť obchodovania s ľuďmi, ktorým vnútroštátne právo priznáva vyššiu úroveň ochrany; keď je rýchlejšie vydať nové rozhodnutie o návrate; keď informácie dostupné v európskom príkaze na návrat nie sú úplné; keď štátny príslušník tretej krajiny podal vo vydávajúcom členskom štáte proti rozhodnutiu o návrate odvolanie; keď má byť štátny príslušník tretej krajiny odsunutý do inej tretej krajiny, než je krajina uvedená v rozhodnutí vydávajúceho členského štátu o návrate alebo v jeho rozhodnutí o odsune, a v rozhodnutí o návrate sa neuvádza žiadna krajina návratu.*

- (18c) *V rámci prípravy krokov smerujúcim k povinnému vzájomnému uznávaniu by Komisia a príslušné agentúry EÚ, ako je napríklad eu-LISA, mali v relevantných prípadoch podporovať členské štáty, okrem iného aj tak, že určia, ktoré opatrenia a úpravy sú potrebné na zabezpečenie automatizovaného vybavovania európskeho príkazu na návrat.*
- (19) *Najneskôr do prijatia vykonávacieho aktu uvedeného v článku 7 ods. 8 by členské štáty a Komisia a príslušné agentúry EÚ, ako je napríklad eu-LISA, mali začať zavádzať právne a technické opatrenia, ktoré by mali zabezpečiť prístupenie európskeho príkazu na návrat prostredníctvom Schengenského informačného systému. ■*

(19a) Dva roky odo dňa začatia uplatňovania uvedeného v článku 52 ods. 3 tohto nariadenia by Komisia mala posúdiť vykonávanie vzájomného uznávania, najmä pokiaľ ide o: zavedenie právnych a technických opatrení členských štátov na sprístupnenie európskeho príkazu na návrat prostredníctvom Schengenského informačného systému podľa článku 7 ods. 7 a ich účinnosť; zavedenie právnych a technických opatrení členskými štátmi na zabezpečenie automatizovaného vybavovania európskeho príkazu na návrat podľa článku 7 ods. 9; účinnosť uznávania a výkonu rozhodnutí o návrate a rozhodnutí, ktorými sa nariad'uje odsun; zaťaženie súdnych a správnych vnútroštátnych systémov vyplývajúce z uvedeného, ako aj výsledky relevantných činností odbornej prípravy a pilotných projektov.

- (19b) *Na základe posúdenia uvedeného v článku 9 ods. 10 by Komisia mala vo vhodných prípadoch predložiť legislatívne návrhy vrátane cielených zmien na zabezpečenie účinných návratov s cieľom zaviesť povinné uznávanie a výkon vykonateľných rozhodnutí o návrate a rozhodnutí o odsune vydaných iným členským štátom. Ak Komisia návrh nepredloží, mala by vysvetliť svoje dôvody.*
- (20) Účinky vnútroštátnych návratových opatrení by mali mať i naďalej únijný rozmer vďaka zavedeniu zákazu vstupu zakazujúceho vstup na územie všetkých členských štátov a pobyt na tomto území. Dĺžka trvania zákazu vstupu by sa mala určiť s náležitým ohľadom na všetky relevantné okolnosti konkrétneho prípadu. Ak je neoprávnene sa zdržiavajúci štátny príslušník tretej krajiny odhalený počas výstupných kontrol na vonkajších hraniciach, môže byť vhodné uložiť zákaz vstupu s cieľom zabrániť opätovnému vstupu v budúcnosti, a tak znížiť riziko nelegálneho prístahovalectva **a zároveň nebrániť rýchlemu odchodu štátneho príslušníka tretej krajiny.**

- (21) Štátni príslušníci tretích krajín, *ktorí nesplnili* povinnosť opustiť územie *alebo ktorým nebola poskytnutá lehota na dobrovoľný návrat, môžu byť odsunutí* pomocou donucovacích opatrení. Cieľom prísnejších pravidiel odsunu je zabezpečiť priame a okamžité dôsledky, ak štátny príslušník tretej krajiny nedodrží *lehotu, najneskôr do ktorej* musí opustiť územie, *ako aj zabrániť neoprávneným sekundárnym pohybom a bezpečnostným rizikám. Ak neexistujú dôvody domnievať sa, že dobrovoľný návrat by ohrozil účel konania o návrate, spolupracujúci štátni príslušníci tretích krajín môžu byť nad'alej vracaní predovšetkým prostredníctvom dobrovoľného návratu.* Použitie donucovacích opatrení by malo byť viazané na zásady primeranosti a účinnosti z hľadiska použitých prostriedkov a sledovaných cieľov.

- (21a) *Keďže sa toto nariadenie vzťahuje výlučne na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú neoprávnene, nemá vplyv na poradenstvo v oblasti návratu a reintegrácie ani na iné programy na podporu dobrovoľných návratov a reintegrácie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú oprávnené.*
- (22) Na zabezpečenie účinnej identifikácie a rýchleho návratu **neoprávnene sa zdržiavajúcich** štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziká ■, sú potrebné spoločné pravidlá. Treba zabezpečiť, aby sa vykonávali relevantné kontroly, a to aj na základe procesu preverovania stanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1356, ktorých cieľom je identifikovať a označiť štátnych príslušníkov tretích krajín spojených s bezpečnostnými rizikami¹². V prípade štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziká, by mal byť odsun **všeobecným** pravidlom a malo by byť možné odchýliť sa od všeobecných pravidiel s cieľom stanoviť dlhšie **alebo trvalé** zákazy vstupu či dlhšie obdobia zaistenia, ako aj od využívania špecializovaných zariadení určených na zaistenie, aby bol pri osobách, ktoré ohrozujú bezpečnosť **členských štátov**, okamžite vykonaný odsun.

¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1356 zo 14. mája 2024, ktorým sa zavádza preverovanie štátnych príslušníkov tretích krajín na vonkajších hraniciach a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 767/2008, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240 a (EÚ) 2019/817 (Ú. v. EÚ L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

- (23) Novými pravidlami by mali členské štáty získať viac možností na zaistenie návratu do tretích krajín prostredníctvom dodatočných nástrojov. Malo by byť možné uzatvárať s tretími krajinami osobitné dohody alebo dojednania, a poskytnúť tak členským štátom viac možností pre návrat pod podmienkou, že dotknutá tretia krajina dodržiava medzinárodné normy v oblasti ľudských práv a ***v prípade odsunu*** zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia. ***Nedostatky týkajúce sa určitých častí územia tretej krajiny alebo určiteľných kategórií osôb nebránia uzavretiu takejto dohody alebo dojednania za predpokladu, že existujú dostatočné záruky na zabezpečenie úplného dodržiavania práv štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorých sa takáto dohoda alebo dojednanie týka.***

V dohode alebo dojednaní by sa mali stanoviť najmä *postupy uplatniteľné na návrat*, podmienky pobytu v krajine, *záväzky a povinnosti zmluvných strán dohody alebo dojednania* a dôsledky v prípade porušenia *dohody alebo dojednania*. *Ak dohoda alebo dojednanie zahŕňa následný návrat z tretej krajiny, v dohode alebo dojednaní by sa okrem toho mali stanoviť dôsledky v prípade, že následný návrat nie je možný, príslušné povinnosti a úlohy zmluvných strán dohody alebo dojednania*, dôsledky v prípade významných zmien, ktoré majú nepriaznivý vplyv na situáciu v tretej krajine, a nezávislý monitorovací subjekt alebo mechanizmus na posúdenie vykonávania dohody alebo dojednania. Takéto dohody alebo dojednania budú na účely článku 51 ods. 1 charty predstavovať vykonávanie práva Únie.

(23a) *S cieľom zabezpečiť dostatočnú ochranu oprávnených záujmov spojených s riadením vonkajších hraníc a vnútornou bezpečnosťou dotknutých členských štátov za okolností, keď členský štát rokuje o dohode alebo dojednaní na účely tohto nariadenia s niektorou z tretích krajín susediacich s Úniou, by členské štáty, ktoré majú spoločnú hranicu s touto tretou krajinou, mali byť o týchto rokovaniach informované vo vhodnom čase pred uzavretím dohody alebo dojednania, a to v plnom súlade so zásadou lojálnej spolupráce stanovenou v článku 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii. Pri uzatváraní dohôd alebo dojednaní s tretími krajinami by sa od členských štátov malo vyžadovať, aby o takýchto dohodách alebo dojednaniach informovali Komisiu a ostatné členské štáty pred tým, ako sa začnú predbežne vykonávať alebo nadobudnú platnosť, podľa toho, čo nastane skôr. Okrem toho, s cieľom zabrániť akémukoľvek nesúladu s právom Únie a ďalej zvýšiť transparentnosť by členské štáty mohli dobrovoľne informovať Komisiu a ostatné členské štáty o pokroku v rokovaniach s tretou krajinou týkajúcich sa dohôd alebo dojednaní povolených týmto nariadením pred tým, ako zmluvné strany dosiahnu konečnú dohodu, a to aj s cieľom požiadať Komisiu o posúdenie zlučiteľnosti pripravovanej dohody alebo dojednania, o ktorých sa rokuje, s právom Únie.*

- (24) Dobre fungujúci schengenský priestor bez vnútorných hraníc sa opiera o účinné a efektívne uplatňovanie relevantného schengenského *acquis* členskými štátmi. Nariadením Rady (EÚ) 2022/922¹³ sa vytvára hodnotiaci a monitorovací mechanizmus na overenie uplatňovania schengenského *acquis* ■ , a to aj v súvislosti s účinným návratom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa na území, a dodržiavaním základných práv. ■
- (25) Pri uplatňovaní konania o návrate by prvoradým hľadiskom členských štátov mal byť v súlade s článkom 24 charty a Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa z roku 1989 najlepší záujem dieťaťa. Pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa by mali členské štáty náležite zohľadniť najmä blaho a sociálny rozvoj maloletej osoby v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte, jej bezpečnosť a ochranu, názory s prihliadnutím na jej vek a vyspelosť, ako aj jej osobnú situáciu. ***Maloleté osoby*** bez sprievodu by mal vo všetkých krokoch procesu návratu sprevádzať zástupca.

¹³ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/922 z 9. júna 2022 o vytvorení a prevádzke hodnotiaceho a monitorovacieho mechanizmu na overovanie uplatňovania schengenského *acquis* a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 1053/2013 (Ú. v. EÚ L 160, 15.6.2022, s.1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/922/oj>)

- (26) Ak existujú odôvodnené pochybnosti o tom, či je štátny príslušník tretej krajiny maloletou osobou, *môže sa v súlade s vnútroštátnym právom* vykonať posúdenie veku. *Členské štáty sa môžu spoliehať na posúdenia veku vykonané v rámci predchádzajúcich postupov.* V záujme zaistenia koherentnosti procesu riadenia migrácie v Únii *sa môže* dodržiavať rovnaký postup, aký je stanovený v nariadení (EÚ) 2024/1348. ■

- (27) V snahe zvýšiť účinnosť konania o návrate by sa mali pre štátnych príslušníkov tretích krajín stanoviť jasné povinnosti. Štátni príslušníci tretích krajín by mali **mat' povinnosť opustiť územie členských štátov a** spolupracovať s orgánmi **počas celého** konania o návrate. Štátni príslušníci tretích krajín by mali zostať k dispozícii **príslušným orgánom, mali by byť pre ne dosiahnuteľní** a mali by im poskytnúť **všetky** informácie **relevantné z hľadiska prípravy a vykonania** návratu. **Rovnako by nemali mať odsun – ani fyzicky, ani slovné. Slovným marením by sa mal chápať prejav intenzívnejšej povahy alebo charakteru než len námietka. Z toho vyplýva, že za zistenie totožnosti, získanie a poskytnutie cestovných dokladov potrebných na návrat by mal byť zodpovedný predovšetkým štátny príslušník tretej krajiny.** V prípade nesplnenia povinnosti **opustiť krajinu a spolupracovať** by sa mali uplatniť účinné, **odrádzajúce** a primerané dôsledky **a príslušné orgány by mali prijať vhodné opatrenia na zabezpečenie návratu vrátane vyšetrovacích opatrení v relevantných prípadoch. Štátni príslušníci tretích krajín, ktorých nemožno odsunúť, a to aj z dôvodu zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia alebo z dôvodu ich nedostatočnej spolupráce s príslušnými orgánmi, by nemali byť vylúčení z plnenia všeobecných povinností vrátane povinnosti zostať na území, zdržiavať sa na území a nahlásovať sa. Dôsledky v prípade neplnenia povinnosti spolupracovať by mali zahŕňať** napr. zníženia dávok a príspevkov poskytovaných v súlade s vnútroštátnym právom **alebo** zadržanie cestovných dokladov. ■ .

- (27a) *Žiadne ustanovenie tohto nariadenia nemá vplyv na povinnosti a opatrenia, ktoré nesúvisia s návratom, alebo ustanovenia upravujúce sociálne dávky podľa vnútroštátneho práva.*
- (28) Týmto nariadením by nemala byť dotknutá možnosť členských štátov ukladať v príslušných prípadoch štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí patria do pôsobnosti tohto nariadenia, trestné sankcie vrátane trestu odňatia slobody v súlade s vnútroštátnym trestným právom.
- (29) Na zaistenie účinnej ochrany **práv** dotknutých osôb by sa mal stanoviť súbor právnych prostriedkov nápravy proti rozhodnutiam týkajúcim sa návratu. **Bez toho, aby bola dotknutá možnosť obmedziť prístup k právnej pomoci a zastúpeniu**, by sa v prípade odvolania alebo preskúmania pred súdom ■ mala na požiadanie poskytnúť potrebná právna pomoc.

- (29a) *Právna pomoc a zastúpenie zahŕňajú prípravu odvolania alebo žiadosti o preskúmanie vrátane prípravy procesnej dokumentácie požadovanej podľa vnútroštátneho práva a v prípade pojednávania účasť na tomto pojednávaní pred súdom s cieľom zabezpečiť právo na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý proces.*
- (29b) *Pojem súd je pojem, ktorý sa riadi právom Únie, ako ho vykladá Súdny dvor Európskej únie. Uvedený pojem, spolu s ďalšími prvkami, môže znamenať len orgán konajúci ako tretia osoba vo vzťahu k orgánu, ktorý prijal rozhodnutie, ktoré je predmetom konania. Uvedený orgán by mal vykonávať súdne funkcie a nie je rozhodujúce, či je za súd uznaný podľa vnútroštátneho práva. Toto nariadenie by nemalo mať vplyv na právomoc členských štátov organizovať si svoj vnútroštátny súdny systém a určovať si počet stupňov odvolania. Ak je podľa vnútroštátneho práva možné podať ďalšie odvolania proti rozhodnutiu o prvom odvolaní alebo následných odvolaniach a toto odvolanie bolo podané, odsun sa neodloží, pokiaľ štátny príslušník tretej krajiny o odloženie nepožiada a súd nerozhodne o jeho povolení, pričom náležite zohľadní osobitné okolnosti konkrétneho prípadu. Uvedeným nie je dotknuté vnútroštátne právo, v ktorom sa stanovuje odkladný účinok takýchto prostriedkov nápravy.*

- (30) V snahe zvýšiť účinnosť konaní o návrate a zároveň zabezpečiť dodržiavanie práva na účinný prostriedok nápravy v súlade s článkom 47 charty by sa podávanie odvolaní proti rozhodnutiam týkajúcim sa návratu malo v maximálnej možnej miere uskutočňovať na jednej justičnej úrovni. Pravidlá tohto nariadenia týkajúce sa odvolaní a **pozastavenia výkonu rozhodnutí** by mali byť v súlade s právom na účinný prostriedok nápravy stanoveným v článku 47 Charty základných práv.
- (30a) *Aj keď sa v tomto nariadení nestanovuje automatický odkladný účinok odvolania, členské štáty by mali v plnom súlade s článkom 47 charty zabezpečiť, aby príslušný prvostupňový súd mohol pozastaviť odsun pred výkonom rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune. Štátny príslušník tretej krajiny by mal mať možnosť predložiť žiadosť o pozastavenie výkonu rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune, pokiaľ vnútroštátne právo takisto neobsahuje možnosť jeho pozastavenia príslušným súdom z úradnej moci. Týmto nie je dotknutá možnosť, aby členské štáty vo svojom vnútroštátnom práve stanovili automatický odkladný účinok odvolania. S cieľom zabrániť duplicite pri posudzovaní rizika porušenia zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia by sa malo vychádzať zo všetkých skutočností v spise, najmä z predchádzajúcich posúdení, v relevantných prípadoch vrátane tých, ktoré sa vykonali v rámci konania o azyle.*

- (31) Členským štátom by sa mali poskytnúť potrebné nástroje na *zabezpečenie rýchleho a účinného návratu vrátane opatrení ako dôsledkov nedodržiavania predpisov a stimulov na dodržiavanie povinností opustiť územie a spolupracovať, ako aj opatrení na predchádzanie riziku úteku. Útek zahŕňa konanie, ako je napríklad opustenie územia členských štátov bez povolenia príslušných orgánov z dôvodov, ktoré nie sú mimo kontroly štátneho príslušníka tretej krajiny. Spoločnými pravidlami by sa bez toho, aby sa obmedzovalo právo členských štátov stanoviť dodatočné opatrenia a kritériá vo vnútroštátnom práve, mali zjednodušiť požiadavky v rámci povinnosti spolupracovať a kritériá na určenie rizika úteku. Takýmito pravidlami by sa malo zabezpečiť aj to, aby sa v členských štátoch uplatňovalo zaistenie a alternatívy k zaisteniu* v záujme účinného riadenia procesu návratu.

- (32) ■ Nariadiť zaistenie, ak je to primerané a potrebné, by po individuálnom posúdení každého prípadu malo byť možné *len na účely návratu vrátane prípravy na návrat, readmisie alebo vykonania odsunu*. Orgány by mali konať s náležitou starostlivosťou a zaistenie by malo trvať čo najkratšie a *spravidla by v danom členskom štáte nemalo* presiahnuť 24 mesiacov. *V prípade úteku do iného členského štátu sa pri výpočte maximálneho obdobia zaistenia neberú do úvahy predchádzajúce obdobia zaistenia. Do výpočtu maximálneho trvania obdobia zaistenia by sa nemali zahrnúť obdobia zaistenia podľa iných nariadení alebo smerníc, ktoré sa netýkajú konania o návrate. Počas zaistenia by sa mali riešiť osobitné potreby vyplývajúce z posúdenia zraniteľnosti.* Ak je vo vnútroštátnom práve stanovené zaistenie maloletých osôb, prvoradým hľadiskom by mal byť najlepší záujem dieťaťa. Iné, menej donucovacie alternatívne opatrenia k zaisteniu by sa mali použiť, ak ich možno na neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín účinne uplatniť.

- (32a) *Ak zaistenie prekročí 24 mesiacov, členský štát by mal mať možnosť zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na nové obdobia nepresahujúce celkovo šesť mesiacov, ak zmeny okolností poukazujú na základe nových významných informácií za určitých okolností na odôvodnené očakávanie odsunu. Zaistenie by sa malo nariadiť s ohľadom na zásadu nevyhnutnosti a proporcionality a malo by trvať čo najkratšie.*
- (33) Návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziko, si vyžaduje osobitné opatrenia zamerané na ochranu práv a slobôd iných. Takýchto štátnych príslušníkov tretích krajín by preto malo byť možné zaistiť na **obdobie dlhšie ako 24 mesiacov**, pričom každé takéto zaistenie musí byť v súlade so zásadou proporcionality.

- (34) So zaistenými štátnymi príslušníkmi tretích krajín by sa malo zaobchádzať humánnym a dôstojným spôsobom pri dodržiavaní ich základných práv a v súlade s medzinárodným a vnútroštátnym právom, pričom by sa mali zohľadniť praktické usmernenia Výboru Rady Európy na zabránenie mučeniu a neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu. Zaistenie by sa malo spravidla uskutočňovať v špecializovaných zariadeniach určených na zaistenie alebo v špecializovaných oddeleniach v rámci iných zariadení. Ak členský štát nemôže takéto zariadenie poskytnúť, možno využiť väzenské zariadenie, v ktorom sú štátni príslušníci tretích krajín ***v rámci možností*** držaní oddelene od riadnych väzňov. ***Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziko, môžu byť umiestnení do zariadení určených na zaistenie so zvýšenou ostrahou.***

- (35) Dôvodmi zaistenia stanovenými v tomto nariadení nie sú dotknuté iné dôvody zaistenia vrátane dôvodov zaistenia v rámci trestného konania, ktoré sú uplatniteľné podľa vnútroštátneho práva ■ .
- (36) Povinnosť každého štátu prijať späť vlastných štátnych príslušníkov predstavuje základnú zásadu štátnej zvrchovanosti a medzinárodnej spolupráce. Povinnosť štátov prijať späť svojich štátnych príslušníkov sa považuje za zásadu medzinárodného obyčajového práva ***a je stanovená v kapitole 5 prílohy IX k dohovoru ICAO a v Samojskej dohode. Účinné návraty je možné dosiahnuť len vtedy, ak štáty splnia povinnosť readmisie svojich vlastných štátnych príslušníkov. Členské štáty sú preto pri realizácii účinných návratov závislé od spolupráce s tretími krajinami. EÚ a členské štáty využívajú existujúce nástroje, ako je napríklad článok 25a nariadenia (ES) č. 810/2009¹⁴ a podpora agentúry Frontex, aby v prípade potreby zlepšili spoluprácu s tretími krajinami.***

¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje vízový kódex Spoločenstva (vízový kódex) (Ú. v. EÚ L 243, 15.9.2009, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj>).

- (37) ■ Koordinovaný prístup k readmisii medzi členskými štátmi má z hľadiska uľahčenia návratu štátnych príslušníkov tretích krajín zásadný význam. Nedostatočné opatrenia nadväzujúce na vykonateľné rozhodnutia o návrate môžu ohroziť efektívnosť spoločného prístupu k návratom. Na vykonateľné rozhodnutia o návrate by mali systematicky nadväzovať všetky potrebné opatrenia na vykonanie návratu *v príslušných prípadoch* vrátane predkladania žiadostí o readmisiu orgánom tretích krajín, ak existujú pochybnosti o štátnej príslušnosti alebo treba získať cestovný doklad.

-
- (39) Účinné konania o návrate sa opierajú o efektívnu administratívnu spoluprácu a zdieľanie informácií medzi členskými štátmi. Výmena informácií vrátane zdieľania údajov o totožnosti a štátnej príslušnosti štátnych príslušníkov tretích krajín, ich cestovných dokladoch a iných relevantných informáciách by mala byť založená na jasných pravidlách vrátane pravidiel stanovených v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1860¹⁵. Týmto pravidlami by sa mali dodržiavať zásady ochrany údajov a práva dotknutej osoby, pričom by sa malo zabezpečiť, aby takéto informácie boli presné a aby sa používali len na účely návratu, *odsunu*, readmisie a reintegrácie a aby boli chránené pred neoprávneným prístupom, poskytnutím alebo použitím.

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1860 z 28. novembra 2018 o využívaní Schengenského informačného systému na účely návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1860/oj>).

- (41) Na spracúvanie osobných údajov na účely tohto nariadenia sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679¹⁶. Na spracúvanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Únie na účely tohto nariadenia sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725¹⁷. Vzhľadom na dôležité dôvody verejného záujmu, na ktorých je založená readmisia **a účinný návrat**, by na účely **návratu, odsunu**, readmisie a reintegrácie mohol byť potrebný prenos osobných údajov štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahuje rozhodnutie o návrate, vrátane údajov týkajúcich sa ich totožnosti, cestovných dokladov, iných relevantných údajov a v riadne odôvodnených prípadoch aj údajov týkajúcich sa ich odsúdení za trestné činy a ich zdravotného stavu. Takýto prenos sa musí vykonávať v súlade s kapitolou V nariadenia (EÚ) 2016/679 a kapitoulou V nariadenia (EÚ) 2018/1725 **a právami dotknutých osôb**, ako aj so zásadami zákazu vyhostenia alebo vrátenia, proporcionality a nevyhnutnosti a Chartou základných práv Európskej únie.

¹⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

- (42) ***Príslušné orgány*** zodpovedné za konanie o azyle a ■ príslušné orgány zapojené do jednotlivých fáz procesu návratu by mali úzko spolupracovať a vzájomne sa koordinovať s ***cieľom zabezpečiť účinné návraty.***
- (43) Spoločný systém pre návrat by mal v plnej miere využívať digitálne systémy na podporu riadenia návratov, readmisie a reintegrácie ■ , pričom dôraz by sa mal klásť na efektívne administratívne postupy, spoluprácu, zdieľanie informácií a interoperabilitu.
- (43a) ***Členské štáty by spravidla mali spolupracovať a pomáhať si, okrem iného aj na účely umožnenia tranzitu cez svoje územie, na účely logistickej alebo inej materiálnej či nefinančnej pomoci spojenej s takýmto tranzitom, uľahčenia odovzdania do iného členského štátu, či už na základe dvojstranných dohôd alebo dojednaní, alebo v rámci spolupráce medzi členskými štátmi, alebo na účely podpory odchodu štátneho príslušníka tretej krajiny do členského štátu, v ktorom má právo na pobyt.***

- (44) V záujme dosiahnutia účinného vykonávania tohto nariadenia poskytuje Únia finančnú a operačnú podporu *bez toho, aby tým bol dotknutý viacročný finančný rámec na roky 2028 – 2034*. Pokiaľ by sa činnosti mali financovať z tematického nástroja Fondu pre azyl a migráciu, môžu sa vykonávať v rámci priameho, nepriameho alebo zdieľaného riadenia. Členské štáty by mali čo najlepšie využívať dostupné finančné nástroje, programy a projekty Únie v oblasti návratu, najmä podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147¹⁸, ako aj operačnú pomoc Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896¹⁹. ■

¹⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu (Ú. v. EÚ L 251, 15.7.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj>).

¹⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 z 13. novembra 2019 o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii a zrušení nariadení (EÚ) č. 1052/2013 a (EÚ) 2016/1624 (Ú. v. EÚ L 295, 14.11.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

- (44a) *Vonkajší rozmer návratovej politiky je neoddeliteľnou súčasťou komplexného prístupu k riadeniu migrácie. Účinná spolupráca v oblasti návratu a readmisie je základnou vonkajšou zložkou vyvážených a komplexných partnerstiev s tretími krajinami v súlade s cieľmi uvedenými v nariadení (EÚ) 2024/1351. Európska rada okrem iného vo svojich záveroch z októbra 2024 vyzvala na urýchlené prijatie opatrení na zabezpečenie účinných návratov s využitím všetkých relevantných politík a nástrojov EÚ vrátane vízovej politiky, obchodu, rozvoja a diplomacie. Nadrezortná koordinácia je potrebná v rámci členských štátov, ako aj v rámci inštitúcií EÚ.*
- (44b) *Keďže spolupráca tretích krajín v oblasti návratu a readmisie neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín sa môže v praxi ukázať ako náročná a bez toho, aby bolo dotknuté posúdenie spolupráce tretích krajín v oblasti readmisie stanovené v článku 25a nariadenia (ES) č. 810/2009, ak jeden alebo viacero členských štátov zaznamená ťažkosti pri spolupráci tretích krajín v oblasti readmisie vrátane potvrdenia štátnej príslušnosti, získania potrebných cestovných dokladov od príslušných orgánov tretích krajín a organizovania návratových operácií, Únia a členské štáty by mali mať možnosť v rámci koordinovaného prístupu EÚ k zlepšeniu spolupráce v oblasti návratu a readmisie využívať relevantné existujúce nástroje stanovené v práve Únie, pokiaľ sú viazané legislatívnymi aktmi, ktorými sa tieto nástroje zriadujú.*

- (45) **Podávanie správ o účinnosti tohto nariadenia a identifikácia oblastí, v ktorých je potrebné zlepšenie, by mali vychádzať zo zberu a analýzy existujúcich, spoľahlivých a porovnateľných štatistík týkajúcich sa efektívnosti konaní o návrate, spolupráce tretích krajín a [] reintegračného úsilia. Mali by sa zväžiť a v prípade potreby preskúmať normy uvedené v nariadení (ES) č. 862/2007²⁰, nariadení (EÚ) 2019/1896 a vo vnútroštátnom práve, aby sa zabezpečila relevantnosť štatistík.** Mali by sa stanoviť spoločné normy a definície pre zber a oznamovanie relevantných údajov, aby **sa umožnilo posúdenie vplyvu** tohto nariadenia a prispelo k prijímaniu informovaných rozhodnutí o budúcom vývoji politik.

²⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 z 11. júla 2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 311/76 o zostavovaní štatistík zahraničných pracovníkov (Ú. v. EÚ L 199, 31.7.2007, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2007/862/oj>).

- (46) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci na vytvorenie európskeho príkazu na návrat ■ . Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011²¹.
- (47) *Týmto nariadením sa zavádza nový spoločný systém návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorý by mali priamo vykonávať vnútroštátne orgány. Uvedený nový systém prináša dôležité novinky na zlepšenie efektívnosti konania o návrate, a to aj pokiaľ ide o tretie krajiny návratu a vonkajší rozmer návratov. V záujme rýchleho uplatňovania opatrení stanovených v tomto nariadení by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie. Ustanovenia, ktoré nie sú uvedené v článku 52 ods. 2 tohto nariadenia a ktoré nahradia smernicu 2008/115/ES a ktorých cieľom je úplne nahradiť právny rámec stanovený v uvedenej smernici, by sa mali uplatňovať od [jeden rok odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia] s cieľom umožniť prijatie všetkých potrebných prípravných a realizačných krokov a zabezpečiť jeho bezproblémové, účinné a konzistentné vykonávanie na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni, ako aj zabrániť prípadnému prekryvaniu smernice a nariadenia. Smernice 2001/40/ES a 2008/115/ES a rozhodnutie Rady 2004/191/ES²² by sa preto od uvedeného dňa mali zrušiť.*

²¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

²² Rozhodnutie Rady 2004/191/ES z 23. februára 2004, ktorým sa ustanovujú kritériá a praktické opatrenia na náhradu finančného rozdielu vyplývajúceho z uplatňovania smernice 2001/40/ES o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o vyhostení štátnych občanov tretích krajín (Ú. v. EÚ L 60, 27.2.2004, s. 55, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2004/191/oj>).

- (48) Keďže ciele tohto nariadenia, ktorými je zvýšiť efektívnosť návratu ■, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu rozsahu alebo účinkov činnosti na zabezpečenie spoločného a koherentného prístupu medzi členskými štátmi ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (49) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu. Vzhľadom na to, že toto nariadenie■ je založené na schengenskom *acquis*, sa Dánsko v súlade s článkom 4 uvedeného protokolu rozhodne do šiestich mesiacov po rozhodnutí Rady o tomto nariadení, či ho bude transponovať do svojho vnútroštátneho práva.

- (50) ■ Toto nariadenie predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis*, na ktorých sa Írsko nezúčastňuje v súlade s ■ Protokolom č. 19 o schengenskom *acquis* začlenenom do rámca Európskej únie, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, *a s výhradou uplatňovania článku 4 uvedeného protokolu Írsko ním nie je viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu*²³. ■
- (51) Pokiaľ ide o Island a Nórsko, toto nariadenie predstavuje ■ vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle Dohody uzavretej medzi Radou Európskej únie a Islandskou republikou a Nórsnym kráľovstvom o pridružení Islandskej republiky a Nórskeho kráľovstva pri vykonávaní, uplatňovaní a rozvoji schengenského *acquis*²⁴, ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode C rozhodnutia Rady 1999/437/ES²⁵.

■

²³ *Toto odôvodnenie sa zmení, ak Írsko požiada o účasť na tomto nariadení v súlade s článkom 4 ods. 1 Protokolu č. 19 o schengenskom acquis začlenenom do rámca Európskej únie a Rada prijme svoje rozhodnutie súčasne s prijatím tohto nariadenia. V takom prípade sa bude v odôvodnení odkazovať na rozhodnutie Rady o požiadavke Írska zúčastňovať sa na niektorých ustanoveniach schengenského acquis.*

²⁴ Ú. v. ES L 176, 10.7.1999, s. 36, ELI:

[http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439(1)/oj).

²⁵ Rozhodnutie Rady 1999/437/ES zo 17. mája 1999 o určitých vykonávacích predpisoch k Dohode uzavretej medzi Radou Európskej únie a Islandskou republikou a Nórsnym kráľovstvom o pridružení týchto dvoch štátov pri vykonávaní, uplatňovaní a vývoji schengenského *acquis* (Ú. v. ES L 176, 10.7.1999, s. 31, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj>).

- (52) Pokiaľ ide o Švajčiarsko, toto nariadenie predstavuje ■ vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle Dohody medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis*²⁶, ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode C rozhodnutia Rady 1999/437/ES v spojení s článkom 3 rozhodnutia Rady 2008/146/ES²⁷.
- (53) Pokiaľ ide o Lichtenštajnsko, toto nariadenie predstavuje ■ vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle Protokolu medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským kniežatstvom o pristúpení Lichtenštajnského kniežatstva k Dohode medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis*, ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode C rozhodnutia Rady 1999/437/ES v spojení s článkom 3 rozhodnutia Rady 2011/350/EÚ²⁸.

²⁶ Ú. v. EÚ L 53, 27.2.2008, s. 52.

²⁷ Rozhodnutie Rady 2008/146/ES z 28. januára 2008 o uzavretí v mene Európskeho spoločenstva Dohody medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis* (Ú. v. EÚ L 53, 27.2.2008, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj>).

²⁸ Rozhodnutie Rady 2011/350/EÚ zo 7. marca 2011 o uzavretí v mene Európskej únie Protokolu medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským kniežatstvom o pristúpení Lichtenštajnského kniežatstva k Dohode medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k implementácii, uplatňovaniu a rozvoju schengenského *acquis*, ktoré sa vzťahuje na zrušenie kontrol na vnútorných hraniciach a pohyb osôb (Ú. v. EÚ L 160, 18.6.2011, s. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj>).

- (55) V súlade s článkom 42 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/1725 sa konzultovalo s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov, ktorý [...] vydal svoje stanovisko,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Kapitola I VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1 Predmet úpravy

1. Týmto nariadením sa v súlade so základnými právami uznanými ■ v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), *so všeobecnými zásadami práva Únie*, ako aj s príslušnými *medzinárodnými* záväzkami *vrátane záväzkov v oblasti ľudských práv* vytvára spoločný systém pre *účinný* návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa *na území členských štátov* zdržiavajú neoprávnene.
2. Cieľom tohto nariadenia je *umožniť členským štátom prijať všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie účinnosti návratov, a to s ohľadom na komplexný prístup stanovený v článku 3, článku 4 písm. h) a článku 5 písm. e) nariadenia (EÚ) 2024/1351.*

Článok 2
Rozsah pôsobnosti

1. Toto nariadenie sa uplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa na území členských štátov zdržiavajú neoprávnene.
2. Toto nariadenie sa neuplatňuje na osoby, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, ako sú vymedzené v článku 2 bode 5 nariadenia (EÚ) 2016/399.
3. ***Týmto nariadením nie sú dotknuté ustanovenia nariadení (EÚ) 2024/1351, 2024/1348 a 2024/1349.***
4. ***Bez toho, aby bol dotknutý odsek 5 tohto článku, sa toto nariadenie neuplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín:***
 - a) ***ktorým bol odopretý vstup na vonkajších hraniciach v súlade s článkom 14 nariadenia (EÚ) 2016/399²⁹ alebo v prípade členských štátov, ktoré nie sú viazané uvedeným nariadením, v súlade s rovnocenným vnútroštátnym právom;***

²⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (Ú. v. EÚ L 77, 23.3.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj>).

- b) ktorí boli zadržaní alebo zachytení príslušnými orgánmi v súvislosti s neoprávneným prekročením vonkajšej pozemnej, námornej alebo vzdušnej hranice členského štátu a ktorí následne v tomto členskom štáte nezískali povolenie alebo právo zdržiavať sa;*
- c) ktorým sa podľa vnútroštátneho práva uložil návrat ako trestnoprávna sankcia alebo v dôsledku trestnoprávnej sankcie;*
- d) voči ktorým prebieha postup vydávania.*

5. Členský štát môže rozhodnúť, že toto nariadenie bude uplatňovať na jednu alebo viacero kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín uvedených v odseku 4 písm. a), b) a c). V takýchto prípadoch sa toto nariadenie uplatňuje na uvedené kategórie štátnych príslušníkov tretích krajín odo dňa, keď členský štát oznámi svoje rozhodnutie ostatným členským štátom a Komisii.

6. *Ak členský štát rozhodne, že bude uplatňovať toto nariadenie na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým sa uložil návrat ako trestnoprávna sankcia, články 7, 9 a 10 sa neuplatňujú.*
7. *Pokiaľ ide o štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú vylúčení z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia v súlade s odsekom 4 písm. a) a b), členské štáty zabezpečia, aby zaobchádzanie s nimi a úroveň ich ochrany neboli menej priaznivé, než ako sa stanovuje v článku 12 ods. 4 a 5, článku 14 ods. 2, článku 14 ods. 6 písm. c) a e), článku 34 ods. 1 až 6, článku 35, a dodržiavajú zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia.*

- 2b. *Toto nariadenie sa uplatňuje bez toho, aby bolo dotknuté vnútroštátne trestné právo členských štátov, a najmä ustanovenia, ktorými sa stanovujú účinné, primerané a odrádzajúce trestné sankcie vrátane trestu odňatia slobody v súvislosti s neoprávneným pobytom, za predpokladu, že trestné konanie a uplatňovanie takýchto sankcií neohrozuje dosiahnutie účinnosti návratov.*

Článok 4

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „štátny príslušník tretej krajiny“ je každá osoba, ktorá nie je občanom Únie v zmysle článku 20 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a ktorá nie je osobou požívajúcou právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, ako je vymedzená v článku 2 bode 5 nariadenia (EÚ) 2016/399;
2. „neoprávnený pobyt“ je prítomnosť, na území členského štátu, štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý nespĺňa alebo prestal spĺňať podmienky vstupu stanovené v článku 6 nariadenia (EÚ) 2016/399 alebo **rovnocenné** podmienky vstupu alebo pobytu v **súlade s vnútroštátnym právom v prípade členských štátov, ktoré nie sú viazané uvedeným nariadením, ale ktoré sa zúčastňujú na tomto nariadení**;

3. „krajina návratu“ je jedna z týchto možností:

- a) tretia krajina, ktorá je krajinou pôvodu štátneho príslušníka tretej krajiny;
- b) tretia krajina, ktorá je krajinou oficiálneho obvyklého pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny;
- c) tretia krajina tranzitu na ceste do Únie v súlade s readmisnými dohodami alebo dojednaniami Únie alebo členských štátov;
- d) iná tretia krajina, než je krajina uvedená v písmenách a) a b) ■ , v ktorej má štátny príslušník tretej krajiny právo na vstup a pobyt;
- e) bezpečná tretia krajina, v súvislosti s ktorou bola žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny o medzinárodnú ochranu zamietnutá ako neprípustná podľa článku 59 ods. 8 nariadenia (EÚ) 2024/1348 ***alebo v prípade členských štátov, ktoré nie sú viazané uvedeným nariadením, v súlade s príslušnými ustanoveniami, ktoré mohli zaviesť do svojho vnútroštátneho práva;***

- f) prvá krajina azylu, v súvislosti s ktorou bola žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny o medzinárodnú ochranu zamietnutá ako neprípustná podľa článku 58 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2024/1348 **alebo v prípade členských štátov, ktoré nie sú viazané uvedeným nariadením, v súlade s príslušnými ustanoveniami, ktoré mohli zaviesť do svojho vnútroštátneho práva;**
- g) **iná** tretia krajina, **než je krajina uvedená v písmenách a), b) a d),** s ktorou existuje dohoda alebo dojednanie, na základe ktorých je štátny príslušník tretej krajiny prijatý, v súlade s článkom 17 tohto nariadenia;

4. „rozhodnutie o návrate“ je **správny** alebo **súdny úkon alebo** rozhodnutie, ktorým sa stanovuje alebo vyhlasuje, že štátny príslušník tretej krajiny sa zdržiava na území neoprávnene, a ktorým sa ukladá alebo stanovuje povinnosť opustiť **územie členských štátov;**

- 4a. *„návrat“ je konanie, ktorým sa štátny príslušník tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava na území:*
- a) *dobrovoľne vráti v zmysle bodu 6 alebo*
 - b) *ho príslušné orgány odsunú z členských štátov do jednej z krajín návratu vymedzených v rozhodnutí o odsune alebo v príslušných prípadoch v rozhodnutí o návrate;*
- 4b. *„rozhodnutie o odsune“ je správny alebo súdny úkon alebo rozhodnutie, ktorým sa stanovuje alebo vyhlasuje, že štátneho príslušníka tretej krajiny možno odsunúť do jednej alebo viacerých krajín návratu v zmysle bodu 3;*
5. *„odsun“ je vykonanie rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune príslušnými orgánmi prostredníctvom fyzickej prepravy z členských štátov do krajiny návratu;*

6. „dobrovoľný návrat“ je **odchod** štátneho príslušníka tretej krajiny, *ktorý sa neoprávnene zdržiava na území a ktorý si plní povinnosť opustiť územie v rámci lehoty na dobrovoľný odchod stanovenej v rozhodnutí o návrate alebo po jej uplynutí, z územia členských štátov z vlastnej vôle, s pomocou alebo bez pomoci, a bez nutnosti odsunu;*
7. „útek“ je konanie, ktorým štátny príslušník tretej krajiny prestane byť k dispozícii príslušným správnym alebo justičným orgánom ;
8. „zákaz vstupu“ je správne alebo súdne rozhodnutie alebo úkon, ktorým sa zakazuje vstup na územie členských štátov a pobyt na ňom;
-
11. „návratová operácia“ je operácia organizovaná alebo koordinovaná príslušným orgánom , *alebo podporovaná Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex),* ktorou sa vykonáva návrat štátnych príslušníkov tretích krajín z jedného alebo viacerých členských štátov;
-

Článok 5
Základné práva

Pri uplatňovaní tohto nariadenia konajú členské štáty v plnom súlade s príslušným právom Únie vrátane charty, príslušným medzinárodným právom, záväzkami súvisiacimi s prístupom k medzinárodnej ochrane, najmä so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia, a so základnými právami.

Kapitola II
KONANIE O NÁVRATE

I

Oddiel 2
Postup, ktorým sa nariaďuje návrat

Článok 7
Rozhodnutie o návrate

1. Príslušné orgány členského štátu vydajú každému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava na ich území, rozhodnutie o návrate, **v ktorom sa stanoví alebo uloží povinnosť opustiť územie členských štátov.**

1a. V rozhodnutiach o návrate:

- a) sa uvádza lehota na odchod, ktorá nesmie presiahnuť 30 dní a do konca ktorej štátny príslušník tretej krajiny musí opustiť územie členských štátov; alebo**

- b) sa uvádza, že štátny príslušník tretej krajiny musí okamžite opustiť územie členských štátov.*

Lehotu na odchod uvedenú v pododseku a) možno ešte skrátiť a špecifikovať vo vnútroštátnom práve.

Členské štáty môžu vo svojom vnútroštátnom práve stanoviť, kedy sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny poskytne lehota na dobrovoľný odchod alebo kedy sa mu nariadi okamžitý odchod.

- 1b. Príslušné orgány môžu s náležitým zreteľom na osobitné okolnosti konkrétneho prípadu stanoviť lehotu na odchod podľa odseku 1a, ktorá presahuje 30 dní.*
- 1c. Príslušné orgány môžu predĺžiť lehotu na odchod podľa odseku 1a s náležitým zreteľom na osobitné okolnosti konkrétneho prípadu, najmä účasť na programe na podporu návratu a reintegrácie podľa článku 46 ods. 3 a splnenie povinnosti spolupracovať stanovenej v článku 21.*

- 1d. Príslušné orgány môžu skrátiť lehotu na odchod podľa odseku 1a v prípade nesplnenia povinnosti spolupracovať stanovenej v článku 21.*
- 1e. Lehota na odchod sa počíta odo dňa vymedzeného vo vnútroštátnom práve.*
2. Rozhodnutie o návrate sa vydá písomne a uvedú sa v ňom skutkové a právne dôvody. ***Štátny príslušník tretej krajiny musí byť informovaný o dostupných právnych prostriedkoch nápravy a lehotách na ich uplatnenie. Rozhodnutie o návrate sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny oznámi čo najskôr v súlade s vnútroštátnym právom dotknutého členského štátu. Ak je miesto pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny neznáme, rozhodnutie o návrate sa oznámi v súlade s vnútroštátnym právom.***

3. Príslušné orgány môžu rozhodnúť, že neposkytnú alebo že obmedzia informácie o skutkových dôvodoch, ak sa vo vnútroštátnom práve stanovuje obmedzenie práva na informácie alebo ak je to potrebné na ochranu verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo národnej bezpečnosti a na predchádzanie trestným činom, ich vyšetrowanie, odhaľovanie a stíhanie. V takýchto prípadoch je štátny príslušník tretej krajiny na účely prístupu k účinnému prostriedku nápravy informovaný o podstate dôvodov, na základe ktorých bolo rozhodnutie o návrate prijaté. ***Povinnosť informovať štátneho príslušníka tretej krajiny o podstate dôvodov nezahrňa povinnosť zverejniť akékoľvek utajované skutočnosti.***
4. ***Krajina alebo krajiny návratu sa môžu určiť v rozhodnutí o návrate alebo podľa článku 12 ods. 2a pred vykonaním odsunu. Ak sa štátny príslušník tretej krajiny rozhodne dobrovoľne vrátiť do inej krajiny návratu, ako sú krajina alebo krajiny návratu stanovené v rozhodnutí o návrate, nevyžaduje sa vydanie nového rozhodnutia o určení krajiny návratu.***

- 4b. *Príslušným orgánom sa nebráni vydať rozhodnutie o návrate, ak existuje prekážka odsunu. Ak bola v rozhodnutí o návrate určená krajina návratu a bolo zistené riziko vyhostenia alebo vrátenia, odsun do tejto krajiny návratu sa odkladá v súlade s článkom 14 ods. 1 písm. a).*
5. Štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa na požiadanie poskytne písomný alebo ústny preklad hlavných prvkov rozhodnutia o návrate ■ vrátane informácií o dostupných právnych prostriedkoch nápravy do jazyka, ktorému štátny príslušník tretej krajiny rozumie alebo o ktorom sa dá odôvodnene predpokladať, že mu rozumie. *Na tento účel môžu príslušné orgány vo vhodných prípadoch použiť štandardizované vzory prekladov alebo nástroje na počítačom asistovaný preklad alebo strojový preklad.*

6. Rozhodnutie o návrate ■ sa vydá jedným úkonom *s rozhodnutím* o ukončení oprávneného pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny *alebo samostatným úkonom* súčasne a spolu *s týmto rozhodnutím, alebo bez zbytočného odkladu po vydaní tohto rozhodnutia* a bez toho, aby boli dotknuté procesné záruky stanovené v kapitole IV a iné príslušné ustanovenia práva Únie a medzinárodného práva.
7. Po vydaní rozhodnutia o návrate *členské štáty použijú formulár* (ďalej len „európsky príkaz na návrat“) vytvorený podľa odseku 8. *Formulár obsahuje hlavné prvky rozhodnutia o návrate a v relevantných prípadoch rozhodnutia o odsune a sprístupní* sa prostredníctvom Schengenského informačného systému v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1860 ■ .

8. Komisia *najneskôr šesť mesiacov po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia* prijme vykonávací akt s cieľom vytvoriť formulár európskeho príkazu na návrat uvedeného v odseku 7. Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 49 ods. 2.
9. *Najneskôr do prijatia vykonávacieho aktu uvedeného v odseku 8 členské štáty a Komisia začnú zavádzať potrebné právne opatrenia a príslušné agentúry EÚ, ako je napríklad eu-LISA, technické opatrenia na sprístupnenie európskeho príkazu na návrat prostredníctvom Schengenského informačného systému s cieľom umožniť splnenie povinnosti uvedenej v odseku 7. Komisia a príslušné agentúry EÚ, ako je napríklad eu-LISA, poskytujú členským štátom v náležitých prípadoch podporu.*

- 9a.** *Najneskôr do dňa začatia uplatňovania uvedeného v článku 52 ods. 3 tohto nariadenia Komisia a príslušné agentúry EÚ, ako je napríklad eu-LISA, vykonajú opatrenia na zabezpečenie možnosti automatizovaného vybavovania európskeho príkazu na návrat s cieľom zefektívniť uplatňovanie článku 9.*
- 9b.** *Členské štáty oznámia Komisii potrebné právne a technické opatrenia zavedené na splnenie povinnosti uvedenej v odseku 7 najneskôr do dňa začatia uplatňovania uvedeného v článku 52 ods. 3 tohto nariadenia.*

Článok 8

Výnimky z povinnosti vydať rozhodnutie o návrate

1. Príslušné orgány členských štátov môžu rozhodnúť, že rozhodnutie o návrate nevydajú v jednom z týchto prípadov, keď je štátny príslušník tretej krajiny:

- a) odovzdaný do iného členského štátu v súlade s postupom stanoveným v článku 23a nariadenia (EÚ) 2016/399;
 - b) odovzdaný do iného členského štátu podľa dvojstranných dohôd alebo dojednaní alebo na základe spolupráce medzi členskými štátmi v súlade s článkom 44;
 - c) osobou, ktorej neoprávnený pobyt je odhalený v rámci hraničných kontrol vykonávaných pri výstupe na vonkajšej hranici v súlade s článkom 8 nariadenia (EÚ) 2016/399 alebo rovnocenných kontrol **v súlade s vnútroštátnym právom v prípade členských štátov, ktoré nie sú viazané uvedeným nariadením**, pričom sa v maximálnej miere vyhnú odkladu odchodu dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.
2. Rozhodnutie o návrate sa nevydá v prípadoch, keď je štátny príslušník tretej krajiny držiteľom platného povolenia na pobyt, dlhodobého víza alebo iného povolenia poskytujúceho právo zdržiavať sa na území vydaného iným členským štátom ■ .

3. V prípadoch uvedených v odseku 2 členský štát vyžaduje, aby štátny príslušník tretej krajiny okamžite odišiel na územie tohto iného členského štátu. Ak štátny príslušník tretej krajiny tejto požiadavke nevyhoví alebo ak sa okamžitý odchod štátneho príslušníka tretej krajiny vyžaduje z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo národnej bezpečnosti, členské štáty môžu požiadať ostatné členské štáty o spoluprácu podľa článku 44 alebo vydať rozhodnutie o návrate v súlade s článkom 7.
4. Rozhodnutie o návrate sa nevydá v prípadoch, keď ■ sa uplatňuje postup **podľa** článku 9.

Článok 9

Uznávanie a výkon rozhodnutí o návrate vydaných iným členským štátom

1. Členský štát, v ktorom sa štátny príslušník tretej krajiny zdržiava neoprávnene (ďalej len „vykonávajúci členský štát“), môže ■ uznať **a vykonať** vykonateľné rozhodnutie o návrate **a v relevantných prípadoch rozhodnutie o odsune**, ktoré danému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny vydal iný členský štát (ďalej len „vydávajúci členský štát“) podľa článku 7 ods. 1 **a článku 12 ods. 2. Výkon je založený na informáciách dostupných v európskom príkaze na návrat uvedenom v článku 7 ods. 7 a realizuje sa v súlade s vnútroštátnymi pravidlami a postupmi podľa článku 12.**

2. **Od členských štátov sa nevyžaduje, aby prijímali správne rozhodnutia alebo úkony na účely uznania. Uznanie nemusí mať formu správneho konania** .

I

5. Ak členský štát neuzná alebo nevykoná rozhodnutie o návrate *alebo rozhodnutie o odsune* podľa odseku 1 **I** , tento členský štát vydá rozhodnutie o návrate *za podmienok uvedených v článku 7 alebo rozhodnutie o odsune podľa článku 12 ods. 2*.
6. *Ak členský štát uzná alebo vykoná rozhodnutie o návrate alebo rozhodnutie o odsune podľa odseku 1*, pozastaví *odsun*, ak sú účinky rozhodnutia o návrate *alebo rozhodnutia o odsune* vo vydávajúcom členskom štáte pozastavené, *a môže vydať rozhodnutie o návrate za podmienok uvedených v článku 7*.

7. Ak vydávajúci členský štát rozhodnutie o návrate *pozastaví alebo* zruší alebo ak *správny orgán alebo súd* vyhlási rozhodnutie o návrate za neplatné, vykonávajúci členský štát vydá rozhodnutie o návrate za podmienok uvedených v článku 7.
8. Vydávajúci členský štát poskytne vykonávajúcemu členskému štátu na požiadanie a v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1860 **■** všetky dostupné údaje a dokumenty, ktoré sú potrebné na účely **■** návratu **■** alebo odsunu.

■

9a. *Uplatňovaním článku 9 nie je dotknuté využívanie výnimiek stanovených v článku 8.*

11. *Členské štáty prijatím vykonávacieho aktu uvedeného v článku 7 ods. 8 začnú zavádzať prípravné kroky, ktoré by mohli uľahčiť uznanie rozhodnutí o návrate alebo rozhodnutí o odsune vydaných iným členským štátom, v relevantných prípadoch vrátane právnych a technických opatrení v rámci ich vnútroštátnych systémov, zmien vnútroštátnych informačných systémov, príslušnej odbornej prípravy a činností v rámci pilotných projektov.*

- 12. Dva roky odo dňa začatia uplatňovania uvedeného v článku 52 ods. 3 tohto nariadenia Komisia posúdi vykonávanie vzájomného uznávania podľa odseku 1 tohto článku, najmä pokiaľ ide o:**
- a) zavedenie právnych a technických opatrení členskými štátmi na sprístupnenie európskeho príkazu na návrat prostredníctvom Schengenského informačného systému podľa článku 7 ods. 7 a ich účinnosť;**
 - b) zavedenie právnych a technických opatrení členskými štátmi na zabezpečenie automatizovaného vybavovania európskeho príkazu na návrat podľa článku 7 ods. 9;**
 - c) účinnosť uznávania a výkonu rozhodnutí o návrate a rozhodnutí o odsune;**

- d) z neho vyplývajúce zaťaženie súdnych a správnych vnútroštátnych systémov a*
- e) výsledky príslušnej odbornej prípravy a činností v rámci pilotných projektov.*

13. Na základe posúdenia uvedeného v odseku 12 Komisia vo vhodných prípadoch predloží legislatívne návrhy vrátane prípadných cielených zmien na zabezpečenie účinnosti návratov s cieľom zaviesť povinné uznávanie a výkon vykonateľných rozhodnutí o návrate a rozhodnutí o odsune vydaných iným členským štátom. Ak Komisia návrh nepredloží, vysvetlí svoje dôvody.

Oddiel 3

Zákaz vstupu

Článok 10

Vydanie zákazu vstupu

1. K rozhodnutiam o návrate je pripojený zákaz vstupu, ak:
 - a) sa na štátneho príslušníka tretej krajiny vzťahuje odsun v súlade s článkom 12;

- b) povinnosť *opustiť územie členských štátov* nebola splnená v lehotách stanovených v súlade s článkom 7 *ods. 1a až 1c*;
 - c) štátny príslušník tretej krajiny predstavuje bezpečnostné riziko v súlade s článkom 16.
2. V iných prípadoch, než sú prípady uvedené v odseku 1, príslušné orgány *môžu pripojiť* zákaz vstupu k rozhodnutiu o návrate *alebo rozhodnutiu o odsune*, pričom zohľadnia relevantné okolnosti, najmä úroveň spolupráce štátneho príslušníka tretej krajiny.
3. Zákaz vstupu sa vydá v rámci rozhodnutia o návrate alebo *v rámci rozhodnutia o odsune, alebo* samostatne v písomnej forme. ■ Štátnemu príslušníkovi tretej krajiny *sa zákaz vstupu* oznámi v jazyku, ktorému štátny príslušník tretej krajiny rozumie alebo o ktorom sa dá odôvodnene predpokladať, že mu rozumie. *Na tento účel môžu príslušné orgány vo vhodných prípadoch použiť štandardizované vzory prekladov alebo nástroje na počítačom asistovaný preklad alebo strojový preklad.*

4. Príslušné orgány môžu uložiť zákaz vstupu bez vydania rozhodnutia o návrate štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiaval na území členských štátov a ktorého neoprávnený pobyt je odhalený v súvislosti s hraničnými kontrolami vykonávanými na výstupe v súlade s článkom 8 nariadenia (EÚ) 2016/399, ***alebo rovnocennými kontrolami v súlade s vnútroštátnym právom v prípade členských štátov, ktoré nie sú viazané uvedeným nariadením. Zákaz vstupu sa v týchto prípadoch môže uložiť a oznámiť po odchode štátneho príslušníka tretej krajiny z územia členských štátov,*** aby sa v čo najväčšej miere zabránilo odkladu odchodu dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.
- 4a. ***Ak štátny príslušník tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava na území, odíde z územia členských štátov pred vydaním rozhodnutia o návrate, príslušné orgány môžu uložiť zákaz vstupu bez vydania rozhodnutia o návrate.***

- 4b. *Ak dôvody na vydanie zákazu vstupu vznikli po vydaní rozhodnutia o návrate, príslušné orgány môžu uložiť zákaz vstupu bez vydania nového rozhodnutia o návrate.*
5. V konkrétnych prípadoch môžu príslušné orgány od vydania zákazu vstupu upustiť z humanitárnych dôvodov, *ak je štátny príslušník tretej krajiny obeťou obchodovania s ľuďmi* alebo ak štátny príslušník tretej krajiny riadne spolupracuje s príslušnými orgánmi, a to aj zapísaním sa do programu návratu a reintegrácie.
6. Trvanie zákazu vstupu sa určí s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti konkrétneho prípadu na maximálne 10 rokov. *Bez toho, aby bol dotknutý článok 16 ods. 3 písm. a), sa zákaz vstupu môže vydať z riadne opodstatnených dôvodov na najviac 20 rokov vždy, keď sa považuje za potrebný na to, aby sa zabránilo štátnemu príslušníkovi tretej krajiny vstúpiť na územie členských štátov.*

8. Obdobie zákazu vstupu začína plynúť dňom, keď štátny príslušník tretej krajiny opustil územie členských štátov.

Článok 11

Zrušenie, pozastavenie alebo skrátenie trvania zákazu vstupu

1. *Bez toho, aby tým boli dotknuté odseky 2 a 3, môže vydávajúci členský štát zákaz vstupu zrušiť, pozastaviť alebo jeho trvanie skrátiť, ak štátny príslušník tretej krajiny **preukáže, že sa dobrovoľne vrátil.***

2. *Bez toho, aby tým bol dotknutý odsek 3, môže príslušný orgán, ak to považuje za náležité, zrušiť, pozastaviť alebo skrátiť trvanie zákazu vstupu v odôvodnených konkrétnych prípadoch, a to aj z humanitárnych dôvodov, s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti.*

3. *Bez toho, aby bol dotknutý odsek 4, môže štátny príslušník tretej krajiny predložiť riadne odôvodnenú žiadosť o zrušenie, pozastavenie alebo skrátenie trvania zákazu vstupu za predpokladu, že z územia odišiel.*
4. *Štátny príslušník tretej krajiny, ktorému bol vydaný zákaz vstupu na viac ako 10 rokov v súlade s článkom 10 ods. 6 alebo článkom 16 ods. 3 písm. a), môže 10 rokov po svojom odchode z členských štátov požiadať vydávajúci členský štát, aby preskúmal, či sa má zákaz vstupu zrušiť, pozastaviť alebo skrátiť, pričom sa náležite zohľadnia všetky relevantné okolnosti, v relevantných prípadoch vrátane toho, či štátny príslušník tretej krajiny zostáva bezpečnostným rizikom podľa článku 16 a či je zákaz vstupu stále potrebný na to, aby sa nadalej bránilo tomuto štátnemu príslušníkovi tretej krajiny vstúpiť na územie členských štátov. Žiadosť o preskúmanie musí byť riadne odôvodnená.*

- 4a. *Členské štáty môžu zrušenie zákazu vstupu podmieniť úhradou nákladov na odsun tohto štátneho príslušníka tretej krajiny.*

Oddiel 4
Výkon návratu

Článok 12
Odsun

1. *Členské štáty prijímú všetky potrebné opatrenia na odsun štátneho príslušníka tretej krajiny* ■ , ak:

-a) štátny príslušník tretej krajiny nesplnil povinnosť opustiť územie v súlade s článkom 7;

a) štátny príslušník tretej krajiny nespôlupracuje s orgánmi ■ ;

■

c) štátny príslušník tretej krajiny patrí do pôsobnosti článku 16;

d) *sa* štátny príslušník tretej krajiny *bez povolenia presunie do iného členského štátu, a to aj počas obdobia* stanoveného v súlade s článkom 7;

da) príslušné orgány považujú odsun za potrebný a primeraný podľa vnútroštátneho práva z iných dôvodov, ako sú dôvody uvedené v písmenách -a) až d).

- 1a. Žiadne ustanovenie tohto nariadenia nebráni členským štátom v tom, aby povolili alebo uľahčili dobrovoľný návrat štátneho príslušníka tretej krajiny, na ktorého sa inak vzťahuje odsun podľa odseku 1, najmä ak sa predpokladá, že to povedie k rýchlejšiemu a účinnejšiemu návratu.*
- 2. Rozhodnutie o odsune môžu príslušné orgány vydať každému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, na ktorého sa vzťahuje návrat. Ak sa vydá rozhodnutie o odsune, je vydané písomne a môže byť súčasťou toho istého rozhodnutia ako rozhodnutie o návrate alebo môže mať formu samostatného správneho alebo súdneho rozhodnutia alebo úkonu, alebo môže byť súčasťou iného správneho alebo súdneho rozhodnutia.*
- 2a. Ak ešte nebola určená krajina návratu alebo ak sa líši od predtým určenej krajiny, príslušný orgán pred vykonaním odsunu určí v rozhodnutí o návrate alebo rozhodnutí o odsune jednu alebo viacero krajín návratu, ako sa uvádza v článku 4 ods. 3.*

- 2b. *Ak sa vydá rozhodnutie o odsune, uvedú sa v ňom skutkové a právne dôvody. Štátny príslušník tretej krajiny musí byť informovaný o dostupných právnych prostriedkoch nápravy a lehotách na ich uplatnenie. Rozhodnutie o odsune sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny oznámi čo najskôr v súlade s vnútroštátnym právom dotknutého členského štátu.*
- 2c. *Ak sa vydá rozhodnutie o odsune, štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa na požiadanie poskytne písomný alebo ústny preklad hlavných prvkov tohto rozhodnutia vrátane informácií o dostupných právnych prostriedkoch nápravy do jazyka, ktorému štátny príslušník tretej krajiny rozumie alebo o ktorom sa dá odôvodnene predpokladať, že mu rozumie. Na tento účel môžu príslušné orgány vo vhodných prípadoch použiť štandardizované vzory prekladov alebo nástroje na počítačom asistovaný preklad alebo strojový preklad.*

3. *Ak štátny príslušník tretej krajiny uvedie relevantné okolnosti naznačujúce, že odsun by bol v rozpore so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia, alebo ak orgány členského štátu o takýchto okolnostiach nadobudnú vedomosť, príslušné orgány v náležitých prípadoch informujú štátneho príslušníka tretej krajiny o príslušnom konaní vrátane konania o azyle podľa nariadenia (EÚ) 2024/1348 alebo v súlade s vnútroštátnym právom posúdia, či je odsun v súlade so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia* **■** .
- Dotknutý štátny príslušník tretej krajiny čo najskôr predloží všetky relevantné **informácie** týkajúce sa jeho osobnej situácie, *aby podložil svoje tvrdenie, že odsun by bol v rozpore so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia. Príslušné orgány môžu vychádzať z akéhokoľvek predchádzajúceho posúdenia rizika vyhostenia alebo vrátenia alebo takéto posúdenie zohľadniť. Akékoľvek ďalšie posúdenie rizika vyhostenia alebo vrátenia sa vykoná, len ak sa relevantné informácie potvrdia.*

- 3a. *Členské štáty môžu rozhodnúť, že zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia môže posúdiť iný orgán ako príslušný orgán, ktorý vydáva alebo vykonáva rozhodnutie o návrate.*
4. Donucovacie opatrenia prijaté na zabezpečenie odsunu musia byť nevyhnutné a primerané a použitie sily nesmie v žiadnom prípade prekročiť rozumnú mieru. Uplatňujú sa v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi pri dodržiavaní základných práv a s náležitých ohľadom na dôstojnosť a telesnú integritu dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.
5. Pri vykonávaní leteckých odsunov členské štáty prihliadajú na všeobecné pokyny k bezpečnostným predpisom na spoločné letecké odsuny stanovené v prílohe k rozhodnutiu Rady 2004/573/ES³⁰.

I

³⁰ Rozhodnutie Rady 2004/573/ES z 29. apríla 2004 o organizácii spoločných letov na odsuny štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahujú príkazy na individuálny odsun, z územia dvoch alebo viacerých členských štátov (Ú. v. EÚ L 261, 6.8.2004, s. 28, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2004/573/oj>).

■ Článok 14

Podmienky odkladu odsunu

1. Odsun podľa článku 12 sa odloží za týchto okolností:
 - a) ak by sa ním porušila zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia alebo
 - b) pokiaľ sa uplatňuje pozastavenie účinnosti rozhodnutia o návrate v súlade s článkom 28.
2. Odsun podľa článku 12 možno odložiť ■ po zohľadnení osobitných okolností konkrétneho prípadu. *V prípade rizika úteku sa môžu uplatniť dodatočné opatrenia podľa odseku 7.*
3. Ak štátny príslušník tretej krajiny požiada o odklad odsunu, žiadosť musí byť riadne odôvodnená.
4. ■ Členské štáty **poskytnú** dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny písomné potvrdenie o odklade *v súlade s odsekom 1 alebo odsekom 2 a informácie o jeho právach počas ■ obdobia odkladu. Preklad potvrdenia sa môže štátnemu príslušníkovi tretej krajiny poskytnúť ústne v jazyku, ktorému rozumie alebo o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu rozumie, a to aj prostredníctvom tlmočenia.*

5. **Odklad** odsunu ■ sa ■ preskúma *v prípade zmeny relevantných okolností.*
6. Pokiaľ ide o situáciu štátneho príslušníka tretej krajiny *vrátane toho, či daný štátny príslušník tretej krajiny spĺňa povinnosti podľa tohto nariadenia*, počas trvania odkladu odsunu, zohľadnia sa tieto skutočnosti:
- a) základné potreby;
 - b) celistvosť rodiny s rodinnými príslušníkmi nachádzajúcimi sa na území členského štátu;
 - c) urgentná zdravotná starostlivosť a základná liečba;
 - d) prístup maloletých osôb k systému základného vzdelávania v závislosti od dĺžky ich pobytu;
 - e) osobitné potreby zraniteľných osôb.
7. Ak dôjde k odkladu odsunu, v prípade splnenia podmienok sa môžu uplatniť opatrenia stanovené v **článkoch 21, 23c a 29.**

Článok 15
Monitorovanie odsunu

■ Členské štáty stanovia nezávislý *systém monitorovania nútených návratov*. ■ Členské štáty *sa môžu opierať o existujúce monitorovacie mechanizmy, ako sú štruktúry a odborné znalosti zriadené podľa nariadenia (EÚ) 2024/1356, ktoré sú relevantné na účely tohto článku.*

Článok 16

Návrat štátnych príslušníkov tretích krajín predstavujúcich bezpečnostné riziká

1. Tento článok sa vzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ak:
 - a) predstavujú hrozbu pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo národnú bezpečnosť, *a to aj vtedy, ak sú predmetom zápisu podľa článku 24 ods. 1 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1861³¹;*

³¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1861 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti hraničných kontrol, o zmene Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a o zmene a zrušení nariadenia (ES) č. 1987/2006 (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 14, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1861/oj>).

- b) existujú ***odôvodnené predpoklady*** domnievať sa, že spáchali závažný trestný čin uvedený v článku 2 ods. 2 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV³² ***alebo spáchali trestný čin, za ktorý sa podľa vnútroštátneho práva ukladá trest odňatia slobody najmenej dvoch rokov, alebo spáchali viacero trestných činov, za ktoré sa podľa vnútroštátneho práva odsudzujúceho členského štátu ukladá trest odňatia slobody najmenej jeden rok;***
- ba) existujú ***odôvodnené predpoklady***, že sú zapojené do niektorého z trestných činov uvedených v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/541³³;

³² Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi – vyhlásenia niektorých členských štátov k prijatiu rámcového rozhodnutia (Ú. v. ES L 190, 18.7.2002, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj).

³³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/541 z 15. marca 2017 o boji proti terorizmu, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/475/SVV a mení rozhodnutie Rady 2005/671/SVV (Ú. v. EÚ L 88, 31.3.2017, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj>).

c) existujú **odôvodnené** predpoklady, že majú v úmysle spáchať na území členského štátu trestný čin podľa **písmen b) a ba)** tohto odseku;

ca) existujú odôvodnené predpoklady, že predstavujú akúkoľvek inú bezpečnostnú hrozbu stanovenú vo vnútroštátnom práve.

2. Na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí patria do pôsobnosti tohto článku, sa vzťahuje odsun v súlade s článkom 12.

2a. Odsek 1 písm. b), ba) a c) sa uplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, u ktorých existujú odôvodnené predpoklady, že podnecovali páchanie trestných činov alebo činov v ňom uvedených alebo sa na ich páchaní inak podieľali.

- 2b. *Členské štáty prijímú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa rozhodnutia o návrate týkajúce sa štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí patria do pôsobnosti tohto článku, vybavovali a vykonávali prednostne.*
3. Odchylné od príslušných ustanovení tohto nariadenia štátni príslušníci tretích krajín, ktorí patria do pôsobnosti tohto článku, môžu:
- a) podliehať zákazu vstupu vydanému v súlade s článkom 10, ktorý presahuje maximálne trvanie uvedené v článku 10 ods. 6, *alebo zákazu vstupu na neurčitý čas, ak je to odôvodnené a primerané bezpečnostnému riziku, ktoré daný štátny príslušník tretej krajiny predstavuje. V takých prípadoch sa uplatňuje článok 11 ods. 4;*
 - b) byť zaistení v súlade s článkom 29 ods. 3 písm. c);

- c) byť zaistení v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody a, **ak je to možné, byť** držaní oddelene od bežných väzňov;
- d) podliehať zaisteniu na **dodatočné obdobia**, ktoré **presahujú** maximálne trvanie uvedené v článku 32 ods. 3 a ktoré **súd** určí s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu, **pričom tieto obdobia** podliehajú preskúmaniu **súdom** aspoň každé tri mesiace.

4. ***Ked' nie je možné hrozbu pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo národnú bezpečnosť, ktorú predstavujú štátni príslušníci tretích krajín uvedení v odseku 1 písm. a), účinne riešiť podľa tohto článku, členské štáty môžu stanoviť ďalšie opatrenia podľa vnútroštátneho práva. Členské štáty pri prijímaní príslušného rozhodnutia zabezpečia, aby bolo dané opatrenie potrebné a primerané vzhľadom na závažnosť hrozby pre verejnú bezpečnosť alebo na nebezpečenstvo, ktoré dotknutá osoba predstavuje.***

- 4a. *Členské štáty sa môžu opierať o existujúce dôkladné bezpečnostné posúdenie všetkých relevantných okolností, ktoré príslušné orgány vykonali v predchádzajúcich fázach, a to aj v kontexte konania o azyle, konania o udelení víza a postupov kontroly hraníc vrátane preverovania.*

Článok 17

Návrat do tretej krajiny, s ktorou existuje dohoda alebo dojednanie

1. Návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území, v zmysle článku 4 prvého odseku bodu 3 písm. g) si vyžaduje uzavretie dohody alebo dojednania s treťou krajinou. Takáto dohoda alebo dojednanie sa môže uzavrieť len s treťou krajinou, v ktorej sú dodržiavané medzinárodné normy a zásady v oblasti ľudských práv v súlade s medzinárodným právom vrátane zásady zákazu vyhodenia alebo vrátenia.

2. V dohode alebo dojednaní podľa odseku 1 sa stanovia:

- a) postupy uplatniteľné na ***návrat*** štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území, z územia členských štátov do tretej krajiny uvedenej v odseku 1;
- b) podmienky pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny v tretej krajine uvedenej v odseku 1 vrátane príslušných povinností a zodpovedností ***strán danej dohody alebo dojednania***;

■

- d) povinnosti tretej krajiny uvedené v druhej vete odseku 1;

■

- f) dôsledky, ktoré sa vyvodlia v prípade porušenia dohody alebo dojednania alebo významnej zmeny, ktorá má nepriaznivý vplyv na situáciu v tretej krajine.

2a. *Ak sa v dohode alebo dojednaní podľa odseku 1 stanovujú podmienky následného návratu do krajiny návratu uvedenej v článku 4 ods. 3 písm. a) až d), v dohode alebo dojednaní sa okrem skutočností uvedených v odseku 2 stanovia aj:*

- a) dôsledky v prípade, že následný návrat nie je možný;*
- b) príslušné povinnosti a zodpovednosti strán dohody alebo dojednania;*
- c) dôsledky, ktoré sa vyvodlia v prípade významnej zmeny, ktorá má nepriaznivý vplyv na situáciu v tretej krajine uvedenej v odseku 1;*
- d) nezávislý orgán alebo mechanizmus na monitorovanie účinného uplatňovania dohody alebo dojednania.*

Dohoda alebo dojednanie podľa prvého pododseku môžu zahŕňať podmienky zaistenia v tretej krajine uvedenej v odseku 1.

3. *Členské štáty vo vhodnom čase informujú príslušné členské štáty o rokovaníach týkajúcich sa dohody alebo dojednania uvedených v odseku 1, ktoré prebiehajú s tret'ou krajinou, ktorá má s danými členskými štátmi spoločnú hranicu. Členské štáty informujú Komisiu a ostatné členské štáty o všetkých dvojstranných alebo mnohostranných dohodách alebo dojednaniach uzavretých v súlade s odsekom 1 pred nadobudnutím ich platnosti alebo, ak sa má dohoda alebo dojednanie vykonávať predbežne, pred začatím ich predbežného vykonávania. Komisia a ostatné členské štáty sú tiež informované o všetkých následných zmenách alebo ukončení takýchto dohôd alebo dojednaní.*

4. Maloleté osoby bez sprievodu ■ nesmú byť do tretej krajiny uvedenej v odseku 1 vrátené.

Oddiel 5

Návrat maloletých osôb

Článok 18

Najlepší záujem dieťaťa

Pri uplatňovaní ustanovení v súlade s týmto nariadením musí byť prvoradým hľadiskom najlepší záujem dieťaťa.

Článok 19

Posúdenie veku maloletých osôb

1. Ak na základe výpovedí štátneho príslušníka tretej krajiny, dostupných listinných dôkazov alebo iných relevantných informácií existujú pochybnosti o tom, či daný štátny príslušník je alebo nie je maloletá osoba, príslušný orgán môže **vykonať posúdenie veku v súlade s vnútroštátnym právom alebo právom Únie. Na takéto posúdenie veku sa môže použiť článok 25 nariadenia (EÚ) 2024/1348 ■**.
2. **Príslušný orgán sa môže opierať o existujúce posúdenie veku vykonané v predchádzajúcich fázach konania o návrate alebo v iných príslušných konaniach.**

3. *Členský štát môže uznať výsledky posúdenia veku iného členského štátu, ak posúdenie veku bolo vykonané v súlade s právom Únie.*
6. *Odmietnutie podrobiť sa posúdeniu veku vrátane lekárskeho vyšetrenia nebráni rozhodujúcemu orgánu pokračovať v konaní o návrate. Takéto odmietnutie sa môže považovať len za vyvrátiteľnú domnienku, že žiadateľ nie je maloletou osobou.*

Článok 20

Návrat maloletých osôb bez sprievodu

1. ■ Príslušné orgány, iné ako orgány vykonávajúce návrat, poskytnú pomoc v súlade s najlepším záujmom dieťaťa.
2. Vymenuje sa zástupca alebo osoba **určená** na zabezpečovanie ochrany najlepšieho záujmu dieťaťa, ktorá maloletú osobu bez sprievodu v procese návratu zastupuje, poskytuje jej pomoc a v príslušných prípadoch koná v jej mene. Zabezpečí sa, aby bol vymenovaný zástupca primerane vyškolený v oblasti komunikácie vhodnej pre deti a primeranej ich veku a aby **vedel komunikovať v jazyku**, ktorému maloletá osoba rozumie **alebo o ktorom možno odôvodnene predpokladať, že mu rozumie, a to aj prostredníctvom tlmočenia**. Takouto osobou **môže byť** osoba určená na to, aby konala ako zástupca podľa smernice (EÚ) 2024/1346³⁴, ak bola táto osoba určená v súlade s článkom 27 uvedenej smernice.

³⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1346 zo 14. mája 2024, ktorou sa stanovujú normy pre príjem žiadateľov o medzinárodnú ochranu (Ú. v. EÚ L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

3. Maloletá osoba bez sprievodu sa vypočuje buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo ■ osoby uvedených v odseku 2, a to aj v súvislosti s určením najlepšieho záujmu dieťaťa. **Najneskôr** pred odsunom maloletej osoby bez sprievodu z územia členského štátu sa orgány tohto členského štátu ubezpečia, že daná osoba bude vrátená členovi svojej rodiny, ustanovenému opatrovníkovi alebo do primeraného prijímacieho zariadenia v krajine návratu.

Kapitola III

POVINNOSTI ŠTÁTNEHO PRÍSLUŠNÍKA TRETEJ KRAJINY

Článok 21

Povinnosť spolupracovať

1. Štátni príslušníci tretích krajín **musia splniť povinnosť opustiť územie členských štátov a sú povinní spolupracovať s príslušnými orgánmi členských štátov vo všetkých fázach konania o návrate.**

- 1a.** Štátni príslušníci tretích krajín bez zbytočného odkladu poskytnú príslušným orgánom informácie o všetkých relevantných zmenách v ich osobnej situácii, ktoré sú relevantné na účely *tohto nariadenia*.
- 2.** *Bez toho, aby bola dotknutá povinnosť opustiť územie členských štátov*, štátni príslušníci tretích krajín:
- a) musia *zostať k dispozícii príslušným orgánom* na území členského štátu príslušného na konanie o návrate, ktoré sa vedie voči štátnym príslušníkom tretích krajín, nesmú utiecť, *a to ani* do iného členského štátu, *a musia sa dostaviť na odchod dopravného prostriedku na účely návratu, ako určí príslušný orgán*;
 - aa) *sa fyzicky ani verbálne nebránia návratu*;

- b) musia poskytnúť ■ bez zbytočného odkladu všetky informácie a fyzickú *a digitálnu* dokumentáciu *vrátane kópií a elektronických záznamov*, ktoré sú *relevantné* na určenie alebo overenie totožnosti *alebo štátnej príslušnosti*, alebo inak relevantné v rámci konania o návrate *a ktoré majú k dispozícii alebo o ktorých sa odôvodnene predpokladá, že ich môžu získať*, *najmä musia poskytnúť príslušným orgánom doklad totožnosti alebo cestovný doklad alebo spolupracovať na získaní dokladu totožnosti alebo cestovného dokladu*;
- c) nesmú zničiť ■ doklady, *informácie a dokumentáciu uvedené v písmene b) tohto odseku, neposkytnúť ich* alebo sa ich inak zbaviť, používať prezývky s podvodným úmyslom, poskytovať iné nepravdivé informácie v ústnej alebo písomnej forme ani inak *zavádzať orgány alebo* podvodne namietat' proti konaniu o návrate ■ ;

- d) musia poskytnúť vysvetlenie v prípade, že nemajú doklad totožnosti alebo cestovný doklad;
- e) musia poskytnúť informácie o tretích krajinách tranzitu, *o cestovných trasách, ktoré použili, alebo iných tretích krajinách, s ktorými môžu mať iné spojenie, ktoré môže uľahčiť návrat*;
- f) musia poskytnúť biometrické údaje v zmysle *vymedzenia vo vnútroštátnom práve a práve Únie vrátane* článku 2 ods. 1 písm. s) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1358³⁵;
- fa) musia dodržiavať cestovné požiadavky dopravcov a vstupné požiadavky orgánov tretích krajín vrátane zdravotných požiadaviek, ak sa takéto požiadavky všeobecne uplatňujú na medzinárodných cestujúcich*;
- g) *na žiadosť príslušných orgánov* musia poskytnúť presné kontaktné údaje vrátane súčasného miesta pobytu, adresy, telefónneho čísla, na ktorom ich možno zastihnúť, a elektronickú adresu, ak je k dispozícii;

35

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1358 zo 14. mája 2024 o zriadení systému Eurodac na porovnávanie biometrických údajov s cieľom účinne uplatňovať nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 a (EÚ) 2024/1350 a smernicu Rady 2001/55/ES a identifikovať neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti, o žiadostiach orgánov presadzovania práva členských štátov a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 a (EÚ) 2019/818 a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 603/2013 (Ú. v. EÚ L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

- h) musia bez zbytočného odkladu poskytnúť informácie o akýchkoľvek zmenách kontaktných údajov uvedených v písmene g);
- i) ■ počas celého konania o návrate **musia dodržiavať všetky opatrenia, ktoré im boli uložené podľa článku 23 ods. 1 a článku 23c ods. 1;**
- j) musia poskytnúť všetky požadované informácie a vyhlásenia v rámci žiadostí, ktoré sú na účely získania cestovných dokladov podané na príslušné orgány relevantných tretích krajín, a s týmito orgánmi tretích krajín musia v prípade potreby spolupracovať;
- k) musia sa ■ osobne alebo ■ prostredníctvom videokonferencie dostaviť **podľa požiadaviek príslušných orgánov** na príslušné vnútroštátne orgány alebo orgány tretej krajiny, a to na miesto uvedené týmito orgánmi, **na účely získania cestovných dokladov a preukázania svojej totožnosti alebo** štátnej príslušnosti;

- l) musia absolvovať poradenstvo v oblasti návratu a reintegrácie, ak to vyžadujú príslušné orgány;

la) musia dodržiavať ďalšie relevantné dodatočné opatrenia v súvislosti s návratom podľa vnútroštátneho práva.

Povinnosťami uloženými štátnemu príslušníkovi tretej krajiny podľa tohto článku nie sú dotknuté povinnosti a opatrenia stanovené vo vnútroštátnom práve, ktoré nesúvisia s návratom.

3. Informácie a ■ dokumentácia alebo, ak nie je k dispozícii, jej kópie, uvedené v odseku 2 písm. b) zahŕňajú najmä vyhlásenia štátnych príslušníkov tretích krajín a všetky doklady, ktoré majú k dispozícii, týkajúce sa:
 - a) ich mena, dátumu a miesta narodenia, pohlavia a štátnej príslušnosti alebo štátnych príslušností alebo skutočnosti, že štátny príslušník tretej krajiny je bez štátnej príslušnosti;

- b) ich rodinných príslušníkov a iných osobných údajov štátneho príslušníka tretej krajiny, ak sú relevantné na účely vedenia konania o návrate ■ alebo určenia krajiny návratu;
- c) druhu, čísla, obdobia platnosti a vydávajúcej krajiny akéhokoľvek dokladu totožnosti alebo cestovného dokladu štátnych príslušníkov tretích krajín a iných nimi poskytnutých dokladov, ktoré príslušný orgán považuje za relevantné na účely určenia ich totožnosti, vedenia konania o návrate ■ a určenia krajiny návratu;
- d) akýchkoľvek povolení na pobyt alebo iných povolení poskytujúcich štátnym príslušníkom tretích krajín právo na pobyt vydaných iným členským štátom alebo treťou krajinou;
- e) akéhokoľvek rozhodnutia o návrate, ***rozhodnutia o odsune alebo zákazu vstupu*** vydaného iným členským štátom;

f) krajiny alebo krajín a miesta alebo miest predchádzajúceho pobytu, cestovných trás, **krajín tranzitu** a cestovnej dokumentácie.

4. Ak sa príslušné orgány rozhodnú ponechať si akýkoľvek doklad potrebný na účely návratu, ako sa uvádza v odseku 2 písm. b), zabezpečia, aby boli štátnemu príslušníkovi tretej krajiny **bezodkladne** poskytnuté fotokópie alebo **iný vhodný dôkaz o uchovaní dokladu**. **V prípade dobrovoľného** návratu príslušné orgány takéto doklady vrátia štátnemu príslušníkovi tretej krajiny buď v čase odchodu, alebo pri príchode do tretej krajiny.

5. Štátny príslušník tretej krajiny musí byť **dosiahnuteľný komunikačným prostriedkom vymedzeným vo vnútroštátnom práve**. Členské štáty vo vnútroštátnom práve stanovujú spôsob komunikácie a okamih, ku ktorému sa komunikácia považuje za prijatú štátnym príslušníkom tretej krajiny a jej obsah oznámený štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, alebo na účely takejto komunikácie využijú digitálne systémy vyvinuté a/alebo podporované **členskými štátmi alebo** Úniou.

■

Článok 21a
Riziko úteku

- 1.** *Ak sa nepreukáže opak, riziko úteku v konkrétnom prípade existuje vtedy, ak je splnené jedno z týchto kritérií týkajúcich sa dotknutého neoprávnene sa zdržiavajúceho štátneho príslušníka tretej krajiny:*
- a) štátny príslušník tretej krajiny bez povolenia vstúpil alebo sa presunul na územie členského štátu, a to aj po tranzite cez tretiu krajinu, alebo sa o to pokúsil;*
 - b) na štátneho príslušníka tretej krajiny sa vzťahuje rozhodnutie o návrate vydané iným členským štátom, než je členský štát, na území ktorého sa daná osoba v súčasnosti neoprávnene zdržiava, a to aj na základe zistenia prostredníctvom zápisov vložených do Schengenského informačného systému podľa nariadenia (EÚ) 2018/1860;*

- c) štátny príslušník tretej krajiny neplní jedno alebo viacero opatrení uložených v súlade s článkom 23 ods. 1 a článkom 23a ods. 1 alebo vyjadruje alebo preukazuje úmysel neplniť ich;*
- d) štátny príslušník tretej krajiny opätovne vstúpil na územie členských štátov v rozpore s platným zákazom vstupu.*

2. V prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje odsek 1, sa riziko úteku určí na základe celkového posúdenia okolností konkrétneho prípadu. Posúdenie zahŕňa jedno alebo viacero z týchto kritérií týkajúcich sa dotknutého neoprávnene sa zdržiavajúceho štátneho príslušníka tretej krajiny:

- a) chýbajúce miesto bydliska, trvalé miesto pobytu alebo spoľahlivá adresa;*
- b) nedodržanie povinnosti opustiť územie členských štátov v lehote na odchod stanovenej v súlade s článkom 7 ods. 1a písm. a);*

- c) ak bezprostredne pred odchodom existujú dôvody domnievať sa, že štátny príslušník tretej krajiny má v úmysle porušiť povinnosť spolupracovať stanovenú v článku 21 ods. 2 písm. a);*
- d) používanie falošných alebo pozmenených dokladov totožnosti alebo cestovných dokladov, povolení na pobyt alebo víz, alebo dokumentov, ktoré odôvodňujú podmienky vstupu, zničenie takýchto dokladov alebo zbavenie sa ich inak, používanie prezývok s podvodným úmyslom, poskytovanie iných nepravdivých informácií v ústnej alebo písomnej forme alebo iné podvodné namietanie proti konaniu o návrate alebo readmisii;*
- e) neúčast' na poradenstve v oblasti návratu a reintegrácie, ak to vyžadujú príslušné orgány;*
- f) štátnemu príslušníkovi tretej krajiny chýba sociálne ukotvenie, najmä rodinné väzby, a nemá dostatok prostriedkov na živobytie;*

- g) nedodržanie povinností podľa článku 21 ods. 2 písm. a) až c), e), fa) a i) až k) vrátane nedostatočnej spolupráce pri získavaní cestovných dokladov;*
- h) iné kritériá ako kritériá uvedené v písmenách a) až f), ak sú stanovené vo vnútroštátnom práve.*

Kapitola IIIa

OPATRENIA NA PODPORU NÁVRATU A ALTERNATÍVY K ZAISTENIU

Článok 23

Dostupnosť na účely procesu návratu

- 1. *Na účely prípravy a zabezpečenia účinného návratu alebo na ďalšiu motiváciu k dodržiavaniu povinností opustiť územie a spolupracovať môžu členské štáty uložiť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny jedno alebo viacero z týchto opatrení:*
 - a) povinnosť zostať v geografickej oblasti v rámci územia členského štátu, v ktorej sa môžu voľne pohybovať;*

- b) povinnosť zdržiavať sa na konkrétnej adrese alebo na mieste určenom príslušnými orgánmi;*
- c) povinnosť hlásiť sa príslušným orgánom v stanovených termínoch osobne alebo iným spôsobom, ako je uvedené vo vnútroštátnom práve;*
- d) iné opatrenia ako tie, ktoré sú uvedené v písmenách a) až c), ak sú stanovené vo vnútroštátnom práve.*

2. *Akékoľvek opatrenia podľa odseku 1 sa uplatňujú len v takom rozsahu, v akom je to zlučiteľné s osobitnými potrebami zraniteľných osôb a najlepším záujmom dieťaťa.*

2a. *Opatrenia stanovené v odseku 1 sa môžu uložiť aj štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorých nemožno odsunúť z dôvodu ich nedostatočnej spolupráce s príslušnými orgánmi.*

3. *Príslušné orgány môžu na požiadanie udeliť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny povolenie dočasne nedodržiavať opatrenie uvedené v odseku 1.*

I

4. ***Štátny príslušník tretej krajiny je informovaný o udelení alebo neudelení povolenia podľa*** odseku 3.
5. Štátny príslušník tretej krajiny nie je povinný požiadať o povolenie ***podľa odseku 3*** dostaviť sa na orgány a súdy, ***ak by inak porušil povinnosti uvedené v odseku 1 a ak*** je prítomnosť tohto štátneho príslušníka tretej krajiny potrebná. Štátny príslušník tretej krajiny takéto stretnutia ***vopred*** oznámi príslušným orgánom.
6. Rozhodnutia prijaté v súlade s odsekom 1 písm. b) a c) musia byť vyhotovené písomne, byť primerané a zohľadňovať konkrétne okolnosti dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.

7. *Štátny príslušník tretej krajiny je informovaný o každom rozhodnutí uplatniť opatrenia uvedené v odseku 1 tohto článku, ako aj o dôsledkoch nedodržania tohto rozhodnutia vrátane zaistenia podľa článku 29.*

Článok 23a

Vyšetrovacie opatrenia

1. *Bez toho, aby boli dotknuté vyšetrovacie opatrenia na iné účely nesúvisiace s návratom podľa vnútroštátneho práva, príslušné orgány členských štátov môžu – ak je to potrebné, primerané a riadne odôvodnené na účely prípravy alebo zabezpečenia účinného návratu:*
- a) *podrobiť prehliadke štátneho príslušníka tretej krajiny a na základe predchádzajúceho súdneho príkazu, prípadne podľa príslušného vnútroštátneho práva úradného príkazu, adekvátne a riadne odôvodneného naliehavosťou takejto prehliadky, aj miesto jeho pobytu či iné relevantné priestory;*

- aa) prijať administratívne opatrenia na účely splnenia povinnosti poskytnúť biometrické údaje vrátane odlačkov prstov, tak ako sa stanovuje vo vnútroštátnom práve, ktorých súčasťou by v prípade, že štátny príslušník tretej krajiny neposkytne biometrické údaje požadované v zmysle článku 21 ods. 2 písm. f), mohlo byť aj v krajnom prípade použitie donucovacích prostriedkov;*
 - b) podrobiť prehliadke a zadržať osobné veci, elektronické zariadenia a iné dôležité predmety;*
 - c) uložiť iné vyšetrovacie opatrenia, ak sú stanovené vo vnútroštátnom práve.*
- 2. Všetky vyšetrovacie opatrenia podľa odseku 1 písm. a) až c) tohto článku sa môžu vykonať bez súhlasu dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.*
- 3. Všetky vyšetrovacie opatrenia uložené v súlade s odsekom 1 písm. a) až c) tohto článku musia rešpektovať základné práva a podliehať zárukám a prostriedkom nápravy stanoveným v práve Únie a vo vnútroštátnom práve.*

Článok 23b

Dôsledky nedodržania povinnosti spolupráce

- 1. *V prípade nedodržania povinnosti spolupracovať stanovenej v článku 21 ods. 1 a požiadaviek podľa článku 21 ods. 2 členské štáty uložia dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny jedno alebo viacero opatrení stanovených v článku 23 ods. 1 a môžu uložiť jedno alebo viacero z týchto opatrení, ktoré musia byť účinné a primerané:***
 - b) zamietnutie alebo zníženie určitých dávok a prídavkov, ak je to stanovené vo vnútroštátnom práve, pokiaľ by to neviedlo k neschopnosti týchto osôb zabezpečiť svoje základné potreby;***
 - c) zamietnutie alebo zníženie stimulov poskytovaných na podporu dobrovoľného návratu vrátane odmietnutia alebo zníženia pomoci v programoch návratu a reintegrácie podľa článku 46 ods. 3;***

- d) zamietnutie alebo odňatie pracovného povolenia, ak sa tak stanovuje vo vnútroštátnom práve;*
- e) predĺženie dĺžky trvania zákazu vstupu až na maximálne trvanie uvedené v článku 10 ods. 6;*
- f) trestné sankcie vrátane trestu odňatia slobody, ak sú stanovené vo vnútroštátnom práve;*
- g) peňažné tresty;*
- h) iné opatrenia alebo dôsledky ako tie, ktoré sú uvedené vyššie, ak sú stanovené vo vnútroštátnom práve.*

Článok 23c

Alternatívy k zaisteniu

- 1. Členské štáty môžu uložiť jednu alebo viacero z týchto alternatív k zaisteniu s prihliadnutím na individuálne okolnosti dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny vrátane úrovne rizika úteku posúdenej v súlade s článkom 21a:*
 - a) zloženie primeranej finančnej záruky;*

b) používanie elektronického monitorovania;

c) iné opatrenia ako opatrenia uvedené v písmenách a) a b), ak sú stanovené vo vnútroštátnom práve.

1a. Opatrenia uvedené v prvom pododseku sú v prvom rade zamerané na zabezpečenie účinného a včasného návratu štátneho príslušníka tretej krajiny.

2. V rozhodnutí o uplatnení opatrení uvedených v odseku 1 tohto článku sa uvedú relevantné skutkové a právne dôvody.

3. Štátni príslušníci tretích krajín musia byť písomne informovaní o každom rozhodnutí uplatniť opatrenia uvedené v odseku 1 tohto článku a o dôsledkoch nedodržania takéhoto rozhodnutia vrátane zaistenia podľa článku 29.

4. Členské štáty zabezpečia, aby rozhodnutia prijaté v súlade s odsekom 2 tohto článku na žiadosť dotknutej osoby alebo z úradnej moci preskúmal súd.

Kapitola IV
ZÁRUKY A PROSTRIEDKY NÁPRAVY

Oddiel 1
Procesné záruky

Článok 24
Právo na informácie

1. **Príslušné orgány** zabezpečia, aby štátni príslušníci tretích krajín, ktorí podliehajú návratu, **boli** informovaní o:
 - a) účele konania ;
 - b) povinnostiach štátnych príslušníkov tretích krajín stanovených v článkoch 21 a 23, dôsledkoch nedodržania povinností podľa **článku 23b a článku 29 ods. 3 písm. e)**, existencii zápisu o danej osobe na účely návratu v Schengenskom informačnom systéme a o uznávaní a výkone rozhodnutia o návrate vydaného iným členským štátom v súlade s článkom 9;
 - c) poradenstve a programoch v oblasti návratu a reintegrácie podľa článku 46;

d) ich procesných právach ■ v súlade s týmto nariadením a vnútroštátnym právom, najmä právom na právnu pomoc a zastúpenie podľa článku 25.

2. Informácie sú poskytované bez zbytočného odkladu ■ v jazyku, ktorému štátny príslušník tretej krajiny rozumie alebo o ktorom sa odôvodnene **predpokladá, že** mu rozumie.

Informácie **môžu byť** poskytované prostredníctvom štandardných informačných formulárov v papierovom alebo elektronickom **formáte a v prípade potreby aj ústne využitím prekladateľských a tlmočnických služieb**. V prípade **maloletých osôb bez sprievodu** sú informácie poskytované spôsobom primeraným ich veku so zapojením ■ zástupcu **alebo osoby určenej na pomoc maloletej osobe uvedenej** v článku 20 ods. 2.

- 2a. *Ak príslušný orgán pristúpi k odsunu na základe rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune, v ktorom je určená viac ako jedna krajina návratu, štátny príslušník tretej krajiny musí byť informovaný o krajine návratu, do ktorej bude odsunutý, v dostatočnom predstihu pred odsunom.*

Článok 25

Právna pomoc a zastúpenie

1. V prípade odvolania alebo preskúmania pred **súdom** v súlade s článkom 27 členské štáty na žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny zabezpečia, aby **mu bola poskytnutá potrebná** bezplatná právna pomoc a zastúpenie ■ .
2. *Príslušné orgány zabezpečia, aby maloleté osoby bez sprievodu boli zastúpené a aby im bola poskytnutá pomoc takým spôsobom, aby mohli využívať práva a plniť povinnosti podľa tohto nariadenia.*

4. Bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie poskytujú právni zástupcovia alebo iné náležite kvalifikované osoby ■ prípustné alebo povolené podľa vnútroštátneho práva ***na účely pomoci*** štátnym príslušníkom tretích krajín ***alebo ich zastupovania, alebo mimovládne organizácie akreditované podľa vnútroštátneho práva na poskytovanie právnych služieb alebo zastupovanie štátnych príslušníkov tretích krajín.***
5. Členské štáty môžu poskytovanie bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia v odvolacom konaní vylúčiť, ak:
- a) sa predpokladá, že štátny príslušník tretej krajiny má dostatočné zdroje na to, aby sám znášal náklady na právnu pomoc a zastúpenie;
 - b) sa predpokladá, že odvolanie nemá reálnu šancu na úspech alebo má zneužívajúci charakter;

- c) odvolanie alebo preskúmanie prebieha na druhom alebo vyššom odvolacom stupni podľa vnútroštátneho práva vrátane opätovných pojednávaní alebo preskúmaní odvolania;
 - d) štátnemu príslušníkovi tretej krajiny právny poradca už pomáha alebo ho zastupuje.
6. Štátny príslušník tretej krajiny, ktorý žiada o bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie, zverejní svoju finančnú situáciu **a bezodkladne informuje príslušné orgány o každej významnej zmene svojej finančnej situácie, pokiaľ sa vo vnútroštátnom práve nestanovuje bezplatná právna pomoc bez ohľadu na finančnú situáciu danej osoby.**
7. S výnimkou akejkoľvek pomoci poskytovanej maloletým osobám bez sprievodu ■ členské štáty môžu:
- a) uložiť peňažné alebo časové obmedzenia na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia za predpokladu, že takéto obmedzenia nie sú svojvoľné a neprimerane neobmedzujú prístup k bezplatnej právnej pomoci a zastúpeniu ■ ;

- b) požadovať úplnú alebo čiastočnú úhradu všetkých vzniknutých nákladov, ak sa finančná situácia štátneho príslušníka tretej krajiny počas konania o návrate zlepšila alebo ak sa rozhodnutie o poskytnutí bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia prijalo na základe nepravdivých informácií poskytnutých štátnym príslušníkom tretej krajiny;
 - c) stanoviť, že pokiaľ ide o poplatky a ďalšie náklady a úhrady, so štátnymi príslušníkmi tretích krajín sa bude zaobchádzať rovnako, ale nie priaznivejšie ako sa bežne zaobchádza s vlastnými štátnymi príslušníkmi v záležitostiach týkajúcich sa právnej pomoci.
8. Členské štáty stanovujú osobitné procesné pravidlá upravujúce spôsob podávania a spracúvania žiadostí o bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie ***v súvislosti s odvolaním alebo preskúmaním pred súdom podľa článku 27***, alebo uplatnia existujúce pravidlá pre vnútroštátne žiadosti podobnej povahy za predpokladu, že uvedené pravidlá neznemožňujú alebo nadmerne nest'ážujú prístup k bezplatnej právnej pomoci a zastupovaniu.

9. Ak rozhodnutie o neposkytnutí bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia prijme orgán, ktorý nie je **súdom**, z dôvodu, že sa predpokladá, že odvolanie nemá reálnu šancu na úspech alebo má zneužívajúci charakter, žiadateľ má proti danému rozhodnutiu právo na účinný prostriedok nápravy pred **súdom**. ■
10. Členské štáty môžu poskytnúť bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie v správnom konaní v súlade s vnútroštátnym právom.

Oddiel 2

Prostriedky nápravy

Článok 26

Právo na účinný prostriedok nápravy

1. Dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa poskytne účinný prostriedok nápravy na napadnutie rozhodnutí uvedených v článku 7 ods. 1, článku 10 a článku 12 ods. 2 pred **súdom** príslušným *podľa vnútroštátneho práva*.

2. Účinný prostriedok nápravy zabezpečí úplné posúdenie skutkových aj právnych otázok ■ .
3. *Ak skutočnosti v spise, o ktorých bol upovedomený súd konajúci vo veci prostriedku nápravy proti rozhodnutiu o návrate alebo rozhodnutiu o odsune, v znení doplnenom alebo objasnenom na základe kontradiktórneho konania, naznačujú, že by mohla byť porušená zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia, overí sa dodržiavanie požiadaviek vyplývajúcich zo zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia ■ .*
4. *Zrušenie alebo odvolanie nepodstatného prvku rozhodnutia o návrate nemá za následok zrušenie alebo odvolanie zostávajúcej časti daného rozhodnutia.*

Článok 27

Odvolanie na príslušný *súd*

1. Na účely **uplatňovania tohto nariadenia** členské štáty vo ■ vnútroštátnom práve stanovujú ■ lehotu na podanie odvolania na **súd** prvého stupňa, **ktorá** nesmie presiahnuť 14 dní.

Členské štáty, ktoré do ... [deň nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia] stanovujú vo vnútroštátnom práve lehoty na podanie odvolania, ktoré trvajú 30 či viac dní, sa môžu odchýliť od ustanovenia v prvom pododseku. Ak sa tak členské štáty rozhodnú, lehota uvedená v prvom pododseku nesmie presiahnuť 30 dní.

2. **Lehota uvedená** v odseku 1 začína plynúť odo dňa oznámenia ktoréhokoľvek z rozhodnutí uvedených v článku 7 ods. 1, článku 10 a článku 12 ods. 2 štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo **odo dňa, keď sa uvedené rozhodnutia podľa vnútroštátneho práva považujú za oznámené** ■ .

3. Ak sa rozhodnutie o návrate zakladá na tom istom akte ako rozhodnutie o zamietnutí alebo ukončení oprávneného pobytu alebo je vydané v tom istom akte ako takéto rozhodnutie, lehoty na podanie odvolania proti rozhodnutiu o návrate môžu byť rovnaké ako lehoty stanovené vo vnútroštátnom práve na podanie odvolanie proti rozhodnutiu o ukončení alebo zamietnutí oprávneného pobytu.
4. Ak sa zákaz vstupu *a/alebo rozhodnutie o odsune vydá* spolu s rozhodnutím o návrate uvedeným v článku 7, odvolanie proti *nim* sa podáva spoločne s odvolaním proti rozhodnutiu o návrate na tom istom *súde*, v rámci toho istého **■** konania a v rovnakých lehotách. Ak sa zákaz vstupu *a/alebo rozhodnutie o odsune vydá* oddelene od rozhodnutia o návrate alebo je jediným rozhodnutím, ktoré možno napadnúť, odvolanie proti nemu možno podať samostatne. **■**

Článok 28

Odkladný účinok

1. *Aj keď sa v tomto nariadení nestanovuje automatický odkladný účinok odvolania, členské štáty v plnom súlade s článkom 47 charty zabezpečia, aby príslušný prvostupňový súd mohol pozastaviť odsun pred výkonom rozhodnutí vydaných podľa článku 7 a článku 12 ods. 2. Odsun je možné pozastaviť na žiadosť dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny do lehoty na podanie odvolania v súlade s článkom 27 alebo, ak bolo podané odvolanie, na obdobie do rozhodnutia o tomto odvolaní, pokiaľ vo vnútroštátnom práve nie je stanovená aj možnosť, že výkon takéhoto rozhodnutia možno pozastaviť z úradnej moci. Týmto odsekom nie sú dotknuté ustanovenia vnútroštátneho práva, podľa ktorých je možný automatický odkladný účinok prostriedkov nápravy pred prvostupňovým súdom .*

- 1a.** *Pri posudzovaní žiadosti uvedenej v odseku 1 môže súd vychádzať z dokumentov v spise, o ktorých bol upovedomený, vrátane akéhokoľvek posúdenia relevantných okolností vykonaného v predchádzajúcich fázach konania o návrate a v relevantných prípadoch aj konania o azyle.*

- 3.** Ak sa proti prvému alebo následnému rozhodnutiu o odvolaní podá ďalšie odvolanie, **odsun** sa nepozastaví, pokiaľ **sa vo vnútroštátnom práve nestanovuje odkladný účinok takýchto prostriedkov nápravy alebo** štátny príslušník tretej krajiny opäť nepožiada o odloženie a príslušný **súd** nerozhodne o jeho povolení, pričom náležite zohľadní osobitné okolnosti konkrétneho prípadu.

Kapitola V

■ ZAISTENIE

Článok 29

Dôvody zaistenia

1. Členské štáty môžu zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny podľa tohto nariadenia na základe individuálneho posúdenia každého prípadu a len vtedy, ak je zaistenie primerané.
2. Členské štáty môžu štátneho príslušníka tretej krajiny držať v zaistení len na účely **návratu vrátane** prípravy návratu, **readmisie** a vykonania odsunu.
3. Štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený len na základe jedného alebo viacerých z týchto dôvodov zaistenia:
 - a) riziko úteku zistené v súlade s článkom **21a**;
 - b) štátny príslušník tretej krajiny sa vyhýba alebo bráni **readmisii**, príprave návratu alebo odsunu ■ ;
 - c) štátny príslušník tretej krajiny predstavuje bezpečnostné riziko v súlade s článkom 16;

- d) zistenie alebo overenie jeho totožnosti alebo štátnej príslušnosti;
- e) nedodržanie *povinností* podľa článku 21 ods. 2 písm. a) až c), e), fa) a i) až k) vrátane nedostatočnej spolupráce pri získavaní cestovných dokladov;
- f) *iné relevantné dôvody súvisiace s návratom, ktoré sú stanovené vo vnútroštátnom práve, s cieľom zabezpečiť účinné konania o návrate, ktoré sú nevyhnutné a primerané.*

5. Zaistenie nariaďujú správne alebo justičné orgány. Zaistenie sa nariaďuje písomným rozhodnutím, v ktorom sa uvedú skutkové a právne dôvody, na ktorých sa zakladá, ako aj informácie o dostupných prostriedkoch nápravy. Rozhodnutie sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny oznámi *ústne alebo písomne* v jazyku, ktorému štátny príslušník tretej krajiny rozumie alebo o ktorom sa dá odôvodnene predpokladať, že mu rozumie, *a to aj využitím tlmočnických alebo prekladateľských služieb.*

6. Pri zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny podľa odseku 2 členskej štáty zohľadnia, *či* je štátny príslušník tretej krajiny ■ zraniteľnou osobou.

■

Článok 32

Obdobie zaistenia

1. Zaistenie trvá čo najkratší možný čas a pokiaľ sú splnené *dôvody* stanovené v článku 29 a je to potrebné na zabezpečenie *účinného a* úspešného návratu *štátneho príslušníka tretej krajiny*.
2. Ak sa ukáže, že *dôvody* stanovené v článku 29 už splnené nie sú, ■ štátny príslušník tretej krajiny sa prepustí *zo zaistenia v súlade s týmto nariadením*. Takéto prepustenie nebráni uplatňovaniu opatrení ■ v súlade s *článkami 23 a 23c*.

3. Zaistenie v členskom štáte nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Ak je pravdepodobné, že konanie o návrate bude trvať dlhšie z dôvodu nedostatočnej spolupráce dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny alebo oneskorenia pri získavaní potrebných dokladov od tretích krajín, *alebo z dôvodu mimoriadnych okolností stanovených vo vnútroštátnom práve, zaistenie môže trvať dlhšie, nesmie však presiahnuť 24 mesiacov v členskom štáte.*

Ak sa štátny príslušník tretej krajiny presťahoval do iného členského štátu a jeho správanie predstavuje dôvod na zaistenie uvedený v článku 29 ods. 3, uplatní sa nové obdobie zaistenia.

- 3a. *Zaistenie sa môže po uplynutí maximálneho obdobia zaistenia v trvaní 24 mesiacov podľa odseku 3 uplatniť na ďalšie obdobia v trvaní spolu 6 mesiacov vždy, keď existuje riziko úteku a keď možno odôvodnene očakávať odsun v dôsledku jednej alebo viacerých z týchto zmien okolností:*

- a) existujú nové významné informácie o totožnosti štátneho príslušníka tretej krajiny;*
- b) v dôsledku zmeny okolností sa získal cestovný doklad alebo možno odôvodnene predpokladať, že sa získa;*
- c) spolupráca s tretou krajinou sa zlepšila.*

Pri zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny v súlade s týmto odsekom členský štát uprednostní takýto prípad s cieľom zabezpečiť, aby zaistenie pokračovalo čo najkratšie.

- 4. Uplynutie maximálnych *období* zaistenia v súlade s odsekmi 3 a 3a nebráni uplatneniu opatrení v súlade s *článkami 23 a 23c*.
- 5. *Ak štátny príslušník tretej krajiny počas zaistenia spolupracuje na účely svojho návratu, bez zbytočného odkladu sa vo vhodných prípadoch zorganizuje jeho dobrovoľný návrat. Zaistenie môže v relevantných prípadoch pokračovať až do odchodu, tak aby sa zabezpečil účinný návrat s ohľadom na odseky 3 a 3a.*

Článok 33

Preskúmanie príkazov na zaistenie

1. **Členské štáty zabezpečia, aby sa** zaistenie preskúmalo ■ aspoň každých *šest'* mesiacov buď na žiadosť dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny, alebo z úradnej moci.
2. **Členské štáty zabezpečia, aby sa** zaistenie maloletých osôb bez sprievodu preskúmalo z úradnej moci ■ **alebo na žiadosť dotknutej maloletej osoby bez sprievodu, prípadne jej zástupcu vymenovaného podľa článku 20 ods. 2**, aspoň každé tri mesiace.
3. Ak zaistenie nariadili alebo predĺžili správne orgány, členské štáty ■ :
 - a) **zabezpečia** súdne preskúmanie zákonnosti zaistenia, **o ktorom sa rozhodne** čo najskôr **v lehote stanovenej vo vnútroštátnom práve** po začatí zaistenia ■ ; alebo

- b) **priznajú** dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny ■ právo začať konanie, v rámci ktorého zákonnosť zaistenia **musí podliehať** súdnemu preskúmaniu ■ , o **ktorom sa rozhodne** čo najskôr **v lehote stanovenej vo vnútroštátnom práve** po začatí príslušného konania ■ . V takýchto prípadoch členské štáty ihneď po zaistení bezodkladne informujú dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny o možnosti začať takéto konanie.

Ak je štátny príslušník tretej krajiny zaistený na obdobie dlhšie ako maximálne obdobie zaistenia 24 mesiacov podľa článku 32 ods. 3a a toto predĺženie presiahne tri mesiace, toto zaistenie musí byť preskúmané súdom aspoň každé tri mesiace.

Článok 34

Podmienky zaistenia

1. Zaistenie sa **vo všeobecnosti** uskutočňuje v špecializovaných zariadeniach vrátane špecializovaných oddelení v rámci iných zariadení. Ak členský štát nemôže zabezpečiť zaistenie v takýchto zariadeniach a musí sa obrátiť na väzenské zariadenie, zaistení štátni príslušníci tretích krajín sú **pokiaľ možno** držaní oddelene od riadnych väzňov.
2. Zaistení štátni príslušníci tretích krajín majú prístup na vonkajšie priestranstvo. ***Prístup na voľné priestranstvo môže byť obmedzený na ohraničený čas, ak je to potrebné a primerané na zabezpečenie dobrého fungovania zariadenia určeného na zaistenie.***
3. Na požiadanie sa zadržaným štátnym príslušníkom tretích krajín umožní včas nadviazať kontakt s právnymi zástupcami, rodinnými príslušníkmi a príslušnými konzulárnymi orgánmi.

4. Osobitná pozornosť sa venuje osobitným potrebám zaistených zraniteľných osôb .
Zaisteným štátnym príslušníkom tretích krajín sa poskytuje urgentná zdravotná starostlivosť a základná liečba.
5. Právni zástupcovia, rodinní príslušníci, príslušné konzulárne orgány a relevantné a príslušné vnútroštátne, medzinárodné a mimovládne organizácie a subjekty majú možnosť navštevovať akékoľvek zariadenie určené na zaistenie a komunikovať so štátnymi príslušníkmi tretích krajín a navštevovať ich v podmienkach, ktoré zabezpečujú súkromie. Takéto návštevy môžu podliehať udeleniu súhlasu, *ako aj iným primeraným podmienkam vrátane predchádzajúceho vydania príslušného bezpečnostného povolenia vydaného príslušným orgánom v súlade s vnútroštátnym právom. Členské štáty môžu na základe vnútroštátneho práva stanoviť obmedzenia takéhoto prístupu, ak sú takéto obmedzenia objektívne potrebné pre bezpečnosť, verejný poriadok alebo administratívne riadenie zariadenia.*

6. Zaisteným štátnym príslušníkom tretích krajín sa ■ poskytnú informácie, v ktorých sa vysvetľujú pravidlá uplatňované v zariadení a stanovujú ich práva a povinnosti ■, a to v jazyku, *ktorému rozumejú alebo o ktorom sa dá odôvodnene predpokladať, že mu rozumejú*. Takéto informácie zahŕňajú aj informácie o ich práve, zakotvenom vo vnútroštátnom práve, kontaktovať osoby alebo orgány uvedené v odsekoch 3 a 5.
- 6a. *Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziko podľa článku 16, môžu byť umiestnení v rámci posilnených bezpečnostných opatrení do zariadení určených na zaistenie vrátane prísnejších opatrení na oddelenie alebo zvýšeného dohľadu na obdobie nevyhnutne potrebné na zvládnutie rizika a uľahčenie ich návratu.*

Článok 35

Podmienky zaistenia maloletých osôb *bez sprievodu* a rodín *s maloletými osobami*

1. V prípade maloletých osôb bez sprievodu a rodín s maloletými osobami sa zaistenie môže uložiť len ako posledná možnosť a na čo najkratšie obdobie, pričom sa zohľadňuje najlepší záujem dieťaťa.
2. ■ Maloletým osobám bez sprievodu *a rodinám s maloletými osobami* sa *počas zaistenia* poskytne samostatné ubytovanie, ktoré zaručuje primerané súkromie. Personál musí byť primerane vyškolený a zariadenia musia byť prispôsobené tak, aby zohľadňovali potreby *maloletých osôb*, ich vek a pohlavie ■ .
3. Zaistené maloleté osoby majú možnosť venovať sa záujmovým aktivitám vrátane herných a rekreačných aktivít, ktoré sú primerané ich veku, a majú prístup k vzdelávaniu *alebo vzdelávacím činnostiam* vo formáte, ktorý je najvhodnejší vzhľadom na dĺžku ich zaistenia.

Kapitola VI
READMISIA

Článok 36
Readmisia

1. **Po vydaní** rozhodnutia o návrate **príslušné orgány v relevantných prípadoch** s podporou agentúry Frontex **začnú konanie o readmisii, v príslušných prípadoch aj v súvislosti s potvrdením štátnej príslušnosti štátneho príslušníka tretej krajiny, vydaním cestovného dokladu pre štátneho príslušníka tretej krajiny a organizovaním návratovej operácie.**

V príslušných prípadoch sa európsky cestovný doklad pre návrat používa v súlade s uplatniteľným readmisným nástrojom a nariadením (EÚ) 2016/1953³⁶.

7. Pri readmisiách v tretích krajinách poskytujú podporu špecializovaní styční úradníci Únie pre návrat, ktorých financuje Únia. Títo styční úradníci sú súčasťou štruktúry delegácií Únie a úzko spolupracujú s Komisiou pri dosahovaní príslušných politických priorít Únie.

³⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1953 z 26. októbra 2016 o zavedení európskeho cestovného dokladu pre návrat neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín a zrušení odporúčania Rady z 30. novembra 1994 (Ú. v. EÚ L 311, 17.11.2016, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1953/oj>).

Článok 37a***Vonkajší rozmer a spolupráca s tretími krajinami***

Únia a členské štáty zabezpečia, aby vonkajší rozmer návratovej politiky tvoril neoddeliteľnú súčasť komplexného prístupu k riadeniu migrácie.

Ak sa v prípade tretej krajiny zistí nedostatočná ochota spolupracovať alebo ak sa jeden či viacero členských štátov stretne pri spolupráci s tretími krajinami v oblasti readmisie s ťažkosťami, Únia a členské štáty prijímú vhodné opatrenia vrátane podmienenia všetkých príslušných politík a nástrojov, ako sú vízová politika, obchod či rozvoj, tak ako sa stanovuje v legislatívnych aktoch Únie, ktorými sa tieto politiky a nástroje riadia a ktorými sú členské štáty viazané, s cieľom podporiť predvídateľné a účinné konania o návrate s tretími krajinami a zabezpečiť efektívnu a pokračujúcu spoluprácu v oblasti readmisie.

Kapitola VII
ZDIEĽANIE A PRENOS OSOBNÝCH ÚDAJOV

Článok 38

Zdieľanie informácií medzi členskými štátmi

1. Členské štáty využívajú na vykonávanie tohto nariadenia všetky vhodné prostriedky spolupráce a výmeny informácií.
2. Výmena informácií sa uskutočňuje na žiadosť členského štátu a môže sa uskutočniť len medzi príslušnými orgánmi členských štátov.
3. Členské štáty si na požiadanie navzájom oznamujú **dostupné** informácie týkajúce sa osoby patriacej do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia na účely vedenia konania o návrate ■ a poskytovania **návratovej a** reintegračnej pomoci.
4. Ak sa informácie uvedené v odseku 3 môžu vymieňať prostredníctvom informačných systémov EÚ uvedených v článku 4 bode 15 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/818³⁷ alebo prostredníctvom doplňujúcich informácií v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1860, takéto informácie sa **spravidla** vymieňajú len týmito prostriedkami.

³⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/818 z 20. mája 2019 o stanovení rámca pre interoperabilitu medzi informačnými systémami EÚ v oblasti policajnej a justičnej spolupráce, azylu a migrácie a o zmene nariadení (EÚ) 2018/1726, (EÚ) 2018/1862 a (EÚ) 2019/816 (Ú. v. EÚ L 135, 22.5.2019, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj>).

5. **Žiadosť o informácie** musí **obsahovať** dôvody, na ktorých **je** založená.
6. Informácie uvedené v odseku 3 **môžu** zahŕňať najmä:
- a) informácie potrebné na zistenie totožnosti štátneho príslušníka tretej krajiny a prípadne totožnosti jeho rodinných príslušníkov, príbuzných a akýchkoľvek iných rodinných väzieb ■ ;
 - b) informácie týkajúce sa biometrických údajov odobraných štátnemu príslušníkovi tretej krajiny v súlade s nariadením (EÚ) 2024/1358 ■ ;
 - c) informácie týkajúce sa štátnej príslušnosti a **akéhokoľvek** cestovného dokladu, resp. dokladov štátneho príslušníka tretej krajiny ■ ;
 - d) informácie týkajúce sa miesta pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny, precestovaných trás, znalosti jazykov a kontaktných údajov [elektronická(-é) e-mailová(-é) adresa(-y) a telefónne číslo(-a)];

- e) informácie o *akomkoľvek pobytovom statuse alebo oprávneniach na pobyt vrátane* dokladov o pobyte alebo víz, *ako aj o všetkých žiadostiach alebo ich predĺženiach* vydaných členským štátom alebo treťou krajinou;
- f) informácie súvisiace s návratovou operáciou štátneho príslušníka tretej krajiny ■ ;
- g) informácie týkajúce sa reintegrácie štátneho príslušníka tretej krajiny, *v náležitých prípadoch aj informácie o zraniteľnosti*;
- h) dôvody každého rozhodnutia o návrate prijatého v súvislosti so štátnym príslušníkom tretej krajiny;
- ha) *informácie o tom, či štátny príslušník tretej krajiny splňa povinnosti článku 21 alebo či dodržiava opatrenia podľa článku 23*;
- i) informácie o tom, či bol štátny príslušník tretej krajiny zaistený alebo či sa naňho uplatnili alternatívy k zaisteniu;

- j) informácie týkajúce sa registra trestov alebo týkajúce sa ohrozenia verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo národnej bezpečnosti, ktoré predstavuje štátny príslušník tretej krajiny;
- k) informácie o zraniteľnosti, zdravotných a lekárskech potrebách štátneho príslušníka tretej krajiny.

7. Požiadaný členský štát je povinný odpovedať čo najskôr, najneskôr však do **dvoch** týždňov.

7a. *Ak členský štát na žiadosť podanú podľa tohto článku neodpovie alebo jeho odpoveď je neúplná alebo oneskorená, nebráni to vynucovaniu rozhodnutia o návrate alebo príkazu na odsun, ktoré inicioval iný členský štát, ani ho neodďaľuje. Žiadajúci členský štát môže postupovať na základe informácií, ktoré už majú jeho príslušné orgány k dispozícii, v súlade s právom Únie a vnútroštátnym právom.*

8. Informácie poskytnuté v rámci výmeny informácií sa môžu použiť len na účely uvedené v odseku 3. V každom členskom štáte sa takéto informácie môžu v závislosti od ich druhu a právomocí prijímajúceho orgánu oznamovať len orgánom alebo justičným orgánom povereným konaním o návrate, ■ o readmisii alebo poskytovaním reintegračnej pomoci.
9. ***Členské štáty si na požiadanie navzájom odovzdajú originály cestovných dokladov štátneho príslušníka tretej krajiny, ak je cestovný doklad potrebný na zabezpečenie návratu.***

Článok 39

Prenos údajov týkajúcich sa štátnych príslušníkov tretích krajín do tretích krajín na účely ***návratu***, readmisie a reintegrácie

1. Bez toho, aby boli dotknuté články 40 a 41, údaje uvedené v článku 38 ods. 6 písm. a) až h) a j) môže príslušný orgán a v náležitých prípadoch agentúra Frontex spracúvať a prenášať príslušnému orgánu tretej krajiny ***alebo tretím stranám príslušným na pomoc pri reintegrácii alebo iné úlohy súvisiace s vykonávaním návratu, ako sú letecké spoločnosti alebo poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, a ak*** je to potrebné na účely ***návratu***, readmisie ***alebo reintegrácie***.

-
3. Členské štáty a agentúra Frontex, ktoré prenášajú osobné údaje podľa odseku 1 ■ , zabezpečia, aby takéto prenosy boli v súlade s kapitolou V nariadenia (EÚ) 2016/679 a kapitolou V nariadenia (EÚ) 2018/1725.
 4. Ak sa prenos uskutočňuje podľa odseku 1 ■ , takýto prenos sa zdokumentuje a dokumentácia sa na požiadanie prístupní príslušnému dozornému orgánu zriadenému v súlade s článkom 51 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/679 a článkom 52 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1725 vrátane dátumu a času prenosu a informácií o príslušnom orgáne prijímajúcej tretej krajiny. *Uvedená dokumentácia sa obmedzuje na informácie, ktoré sú nevyhnutne potrebné na preukázanie súladu s právnym základom prenosu, a členským štátom z nej nevyplývajú žiadne ďalšie oznamovacie povinnosti.*

Článok 40

Prenos údajov týkajúcich sa odsúdení štátnych príslušníkov tretích krajín za trestné činy do tretích krajín na účely **návratu**, readmisie a reintegrácie

1. Údaje týkajúce sa jedného alebo viacerých odsúdení štátneho príslušníka tretej krajiny za trestné činy môže príslušný orgán a prípadne agentúra Frontex v jednotlivých prípadoch spracúvať a prenášať príslušnému orgánu tretej krajiny **alebo tretím stranám zodpovedným za reintegračnú pomoc alebo iné úlohy súvisiace s vykonávaním návratu**, ak sú splnené tieto podmienky:
 - a) štátny príslušník tretej krajiny, ktorého osobné údaje sa prenášajú, bol v predchádzajúcich 25 rokoch odsúdený za trestný čin terorizmu alebo v predchádzajúcich 15 rokoch za akýkoľvek iný trestný čin uvedený v prílohe k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240³⁸ **alebo spáchal trestný čin, za ktorý sa podľa vnútroštátneho práva odsudzujúceho členského štátu ukladá trest odňatia slobody v trvaní najmenej dvoch rokov alebo spáchal viacero trestných činov, za ktoré sa podľa vnútroštátneho práva odsudzujúceho členského štátu ukladá trest odňatia slobody v trvaní najmenej jedného roka;**

³⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 z 12. septembra 2018, ktorým sa zriaďuje Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, (EÚ) č. 515/2014, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2016/1624 a (EÚ) 2017/2226 (Ú. v. EÚ L 236, 19.9.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj>).

- b) prenos údajov je potrebný na účely *návratu*, readmisie *alebo na účely poskytovania individualizovanej a nefinančnej reintegračnej pomoci*;

■

- d) ■ príslušný orgán *overí* a v náležitých prípadoch agentúra Frontex *potvrdí*, že prenosom údajov nehrozí porušenie zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia;
- e) ■ príslušný orgán *overí* a v náležitých prípadoch agentúra Frontex *potvrdí*, že prenosom údajov nehrozí porušenie ustanovení článku 50 charty.

- 3. Členské štáty a agentúra Frontex, ktoré prenášajú osobné údaje podľa odseku 1 alebo 2, zabezpečia, aby takéto prenosy boli v súlade s kapitolou V nariadenia (EÚ) 2016/679 a kapitolou V nariadenia (EÚ) 2018/1725.

4. Ak sa prenos uskutočňuje podľa odseku 1 ■ , takýto prenos sa zdokumentuje a dokumentácia sa na požiadanie sprístupní príslušnému dozornému orgánu zriadenému v súlade s článkom 51 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/679 a článkom 52 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1725 vrátane dátumu a času prenosu, informácií o príslušnom orgáne prijímajúcej tretej krajiny, odôvodnenia, že prenos spĺňa podmienky stanovené v odseku 1 ■ a prenášaných osobných údajov. ***Uvedená dokumentácia sa obmedzuje na informácie, ktoré sú nevyhnutne potrebné na preukázanie súladu s právnym základom prenosu, a členským štátom z nej nevyplývajú žiadne ďalšie oznamovacie povinnosti.***

Článok 41

Prenos zdravotných údajov o štátnych príslušníkoch tretích krajín do tretích krajín na účely vykonania návratovej operácie a reintegrácie

1. Údaje týkajúce sa lekárskej pomoci, ktorá sa má poskytnúť štátnym príslušníkom tretích krajín počas návratovej operácie, môže príslušný orgán a prípadne agentúra Frontex v jednotlivých prípadoch spracúvať a prenášať príslušnému orgánu tretej krajiny ***alebo tretím stranám zodpovedným za reintegračnú pomoc alebo iné úlohy súvisiace s vykonávaním návratu, ako sú napríklad poskytovatelia lekárskej starostlivosti***, ak sú splnené tieto podmienky:
 - a) prenos údajov je potrebný na účely vykonania návratovej operácie;
 -
 - c) **■** príslušný orgán ***overí*** a v náležitých prípadoch agentúra Frontex ***potvrdí***, že prenosom údajov nehrozí porušenie zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia;

2. Údaje týkajúce sa zdravia **a liečebných potrieb** štátnych príslušníkov tretích krajín môže príslušný orgán a prípadne agentúra Frontex v jednotlivých prípadoch spracúvať a prenášať tretej strane zodpovednej za reintegračnú pomoc **alebo iné úlohy súvisiace s vykonávaním návratu**, ak sú splnené tieto podmienky:
- a) prenos údajov je potrebný na účely poskytovania reintegračnej pomoci uvedenej v článku 46, ktorá je prispôsobená zdravotným potrebám štátneho príslušníka tretej krajiny;
 - b) štátny príslušník tretej krajiny, ktorého osobné údaje sa prenášajú, súhlasí s takýmto prenosom údajov.
3. Členské štáty a agentúra Frontex, ktoré prenášajú osobné údaje podľa odseku 1 alebo 2, zabezpečia, aby takéto prenosy boli v súlade s kapitolou V nariadenia (EÚ) 2016/679 a kapitolou V nariadenia (EÚ) 2018/1725.

4. Ak sa prenos uskutočňuje podľa odseku 1 alebo 2, takýto prenos sa zdokumentuje a dokumentácia sa na požiadanie sprístupní príslušnému dozornému orgánu zriadenému v súlade s článkom 51 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/679 a článkom 52 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1725 vrátane dátumu a času prenosu, informácií o príslušnom orgáne prijímajúcej tretej krajiny, odôvodnenia, že prenos spĺňa podmienky stanovené v odseku 1 alebo 2, a prenášaných osobných údajov. ***Uvedená dokumentácia sa obmedzuje na informácie, ktoré sú nevyhnutne potrebné na preukázanie súladu s právnym základom prenosu, a členským štátom z nej nevyplývajú žiadne ďalšie oznamovacie povinnosti.***

Kapitola VIII
SPOLOČNÝ SYSTÉM PRE NÁVRAT

Článok 42

Prvky spoločného systému pre návrat

1. Spoločný systém pre návrat podľa tohto nariadenia tvorí:
 - a) spoločné konanie o návrate štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa *na území členských štátov*;
 - b) systém uznávania a výkonu rozhodnutí o návrate medzi členskými štátmi,
■
 - d) digitálne systémy na riadenie návratu, readmisie a reintegrácie štátnych príslušníkov tretích krajín,
 - e) spolupráca medzi členskými štátmi,
 - ea) *dostatočné kapacity na zaistenie, ktoré určí členský štát s prihliadnutím na skutočné potreby*;
 - f) *finančná podpora zo strany Únie a operačná podpora zo strany* orgánov, úradov a agentúr Únie ■ *v súlade s ich príslušnými mandátmi.*

- 1a. Vývoj digitálnych systémov sa v čo najväčšej možnej miere opiera o existujúce vnútroštátne infraštruktúry a interoperabilné systémy Únie a nevytvára pre členské štáty dodatočné spravodajské alebo procedurálne zaťaženie.**
2. Únia a členské štáty určia spoločné priority v oblasti návratu ■ a reintegrácie a zabezpečia potrebné nadväzujúce opatrenia, pričom zohľadnia európsku stratégiu v oblasti riadenia azylu a migrácie prijatú podľa článku 8 nariadenia (EÚ) 2024/1351, vykonávanie konania o návrate na hraniciach podľa nariadenia (EÚ) **2024/1349**, posúdenie úrovne spolupráce tretích krajín s členskými štátmi v oblasti readmisie v súlade s článkom 25a nariadenia (ES) č. 810/2009 a readmisné nástroje Únie a akýkoľvek iný nástroj Únie relevantný pre spoluprácu v oblasti readmisie.

3. Únia a členské štáty zabezpečujú lojálnu spoluprácu a úzku koordináciu medzi príslušnými orgánmi a medzi Úniou a členskými štátmi, ako aj synergiu medzi vnútornými a vonkajšími zložkami ■ .

Článok 43

Príslušné orgány ■

1. Každý členský štát určí v súlade s vnútroštátnym právom príslušné orgány zodpovedné za plnenie povinností vyplývajúcich z tohto nariadenia.

■

Článok 44

Spolupráca medzi členskými štátmi

1. Spolupráca a pomoc medzi príslušnými orgánmi určenými v súlade s článkom 43 sa uskutočňuje *spravidla* na tieto účely:
 - a) umožnenie tranzitu cez územie ich členských štátov s cieľom dopomôcť k vyhoveniu rozhodnutia iného členského štátu o návrate alebo k získaniu cestovných dokladov;

- b) poskytovanie logistickej **■** alebo inej materiálnej či nefinančnej pomoci *v súvislosti s tranzitom cez ich územie podľa písmena a);*

ba) uľahčenie odovzdania uvedeného v článku 8 ods. 1 písm. b);

■

- d) *podpora odchodu štátneho príslušníka tretej krajiny do členského štátu, v ktorom má právo zdržiavať sa v súlade s článkom 8 ods. 3*

■.

2. *Spolupráca a pomoc medzi príslušnými orgánmi určenými v súlade s článkom 43 môže prebiehať aj na tieto účely:*

- a) *vedenie alebo podpora politického dialógu a výmen s orgánmi tretích krajín na účely uľahčenia readmisie;*
- b) *kontaktovanie príslušných orgánov tretích krajín na účely overenia totožnosti štátnych príslušníkov tretích krajín a získanie platného cestovného dokladu;*

- c) *organizovanie praktických opatrení na výkon návratu v mene žiadajúceho členského štátu;*
- d) *poskytovanie logistickej alebo inej materiálnej či nefinančnej pomoci;*

Článok 45

Podpora agentúry Frontex

1. Členské štáty môžu požiadať, aby ich príslušným orgánom pomáhali experti vyslaní alebo podporovaní agentúrou Frontex vrátane styčných úradníkov pre návrat a iných styčných dôstojníkov v súlade s nariadením (EÚ) 2019/1896.
2. Členské štáty poskytujú agentúre Frontex relevantné informácie o predpokladaných potrebách podpory zo strany agentúry Frontex, aby bolo možné takúto podporu plánovať v súlade *s nariadením (EÚ) 2019/1896*.

Článok 46

Podpora návratu a reintegrácie

1. Členské štáty ***zabezpečia dostupnosť*** poradenstva v oblasti návratu a reintegrácie, aby štátnym príslušníkom tretích krajín ***v relevantných prípadoch*** poskytli informácie a usmernenia o možnostiach návratu a reintegrácie vrátane programov uvedených v odseku 3, pokiaľ možno čo najskôr v procese návratu. Poradenstvo v oblasti návratu a reintegrácie sa môže kombinovať s iným poradenstvom v rámci iných migračných procesov v členskom štáte.
2. Členské štáty zabezpečia, aby sa informácie o návrate a reintegrácii poskytli ***najneskôr pri vydaní*** rozhodnutia o návrate .
3. Členské štáty ***zabezpečia dostupnosť programov*** návratu a reintegrácie ***podporovaných alebo financovaných na vnútroštátnej úrovni alebo na úrovni Únie***. Tieto programy ***zahrňajú*** logistickú, finančnú ***alebo*** inú materiálnu či nefinančnú pomoc alebo stimuly vrátane reintegračnej pomoci v krajine návratu, ktorá sa poskytuje štátnemu príslušníkovi tretej krajiny.

4. **Návratová a** reintegračná pomoc nie je individuálnym právom a nepredstavuje predpoklad konania o readmisii.
5. Pomoc poskytovaná prostredníctvom programov návratu a reintegrácie odráža úroveň spolupráce a dodržiavania povinností štátnym príslušníkom tretej krajiny a **môže byť** časom **znížená alebo zastavená**. Pri určovaní druhu a rozsahu pomoci pri návrate a reintegrácii sa v príslušných prípadoch môžu zohľadňovať tieto kritériá:
 - a) spolupráca dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny počas konania o návrate a readmisii, ako sa stanovuje v článku 21;
 - b) či sa štátny príslušník tretej krajiny vracia dobrovoľne alebo či podlieha odsunu;

- c) či je štátny príslušník tretej krajiny štátnym príslušníkom tretej krajiny uvedenej v prílohe II k nariadeniu (EÚ) 2018/1806³⁹;
- d) či bol štátny príslušník tretej krajiny odsúdený za trestný čin;
- e) či má štátny príslušník tretej krajiny osobitné potreby z dôvodu, že je zraniteľnou osobou, maloletou osobou, maloletou osobou bez sprievodu alebo časťou rodiny;
- f) *dodatočné kritériá podľa vnútroštátneho práva.***

6. Pomoc uvedená v tomto článku sa neposkytuje štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí už využili inú alebo rovnakú podporu poskytovanú členským štátom alebo Úniou. Únia, členské štáty a agentúra Frontex zabezpečujú súdržnosť a koordináciu reintegračnej pomoci.

Kapitola IX

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

³⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1806 zo 14. novembra 2018 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti (Ú. v. EÚ L 303, 28.11.2018, s. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1806/oj>).

Článok 47

Mimoriadne situácie

1. V situáciách, keď výnimočne veľký počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú byť vrátení, nepredvídane spôsobí veľkú záťaž pre kapacitu zariadení členského štátu určených na zaistenie alebo pre ich správny alebo justičný personál, môže dotknutý členský štát na čas trvania takejto výnimočnej situácie rozhodnúť o stanovení dlhších lehôt, ako sú lehoty stanovené v článku 27 ods. 1, článku 33 ods. 3 a článku 38 ods. 7, a prijať naliehavé opatrenia týkajúce sa podmienok zaistenia, ktoré sú odlišné od podmienok stanovených v článku 34 ods. 1 a v článku 35 ods. 2. ***S cieľom urýchliť návratové operácie môžu členské štáty dočasne upraviť administratívne postupy a interné požiadavky na podávanie správ za predpokladu, že takéto úpravy sú nevyhnutne potrebné na riešenie výnimočnej situácie.***

2. Ak sa dotknutý členský štát rozhodne pre uvedené mimoriadne opatrenia, bezodkladne o tom informuje Komisiu. Komisiu informuje bezodkladne aj v prípade, že pominuli dôvody uplatňovania týchto mimoriadnych opatrení.
3. Nič v tomto článku sa nesmie vykladať tak, že umožňuje členským štátom odchýliť sa od svojich všeobecných povinností prijať všetky primerané všeobecné alebo konkrétne opatrenia na zabezpečenie splnenia svojich povinností vyplývajúcich z tohto nariadenia.

Článok 48

Štatistiky

1. ***Na účely monitorovania spolupráce v oblasti readmisie s tretími krajinami*** ■ ***môže Komisia na ročnej báze požiadať o to, aby boli agentúre Frontex oznamované tieto údaje týkajúce sa príslušných tretích krajín rozčlenené podľa jednotlivých tretích krajín:***

- a) počet žiadostí o potvrdenie štátnej príslušnosti a počet doručených kladných a záporných odpovedí v súvislosti s potvrdením žiadostí o štátnu príslušnosť;
- b) počet žiadostí o vydanie cestovných dokladov, z toho počet žiadostí o vydanie cestovných dokladov, kde bola potvrdená štátna príslušnosť, počet cestovných dokladov vydaných orgánmi tretích krajín, ako aj počet zamietnutých žiadostí o vydanie cestovných dokladov.

■

- 2. *Agentúra Frontex poskytne Komisii prístup k údajom uvedeným v odseku 1. Údaje uvedené v písmenách a) a b) rozčlenené podľa ■ jednotlivých členských štátov sa môžu oznamovať tretím krajinám na účely monitorovania vykonávania a dodržiavania povinností v oblasti readmisie, a to aj v rámci readmisných nástrojov Únie.*

3. Členské štáty *na žiadosť Komisie poskytnú informácie potrebné na dokončenie posúdenia v zmysle článku 9 ods. 12, najmä štatistické údaje o počte štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým bolo rozhodnutie o návrate vydané iným členským štátom, ako aj počte štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí boli odsunutí alebo vrátení na základe uznaných rozhodnutí o návrate, v relevantných prípadoch aj rozhodnutí o odsune, vydaných iným členským štátom v stanovenej lehote.*

4. *Komisia* na účely tohto článku *a v rámci možností využíva informácie sprístupnené podľa nariadenia (ES) č. 862/2007.*
5. *Ak Komisia predloží legislatívny návrh v zmysle článku 9 ods. 13, navrhne aj prípadné zmeny tohto článku a pri tom zohľadní príslušný legislatívny vývoj v oblasti digitalizácie.*

Článok 49

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011. Ak výbor nevydá žiadne stanovisko, Komisia návrh vykonávacieho aktu neprijme a uplatní sa článok 5 ods. 4 tretí pododsek nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 50

Podávanie správ

1. Komisia predloží do ... [*päť rokov od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia*] a následne každých päť rokov Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní tohto nariadenia v členských štátoch a v prípade potreby navrhne zmeny.

2. Členské štáty zašlú Komisii na jej žiadosť *dostupné* informácie *nevyhnutné* na vypracovanie správy *podľa odseku 1*, a to najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím stanovenej lehoty. *Komisia podľa možnosti využije informácie sprístupnené podľa nariadenia (ES) č. 862/2007.*

Článok 51

Zrušenie

1. Smernica 2008/115/ES **■**, smernica 2001/40/ES a rozhodnutie Rady 2004/191/ES sa zrušujú pre členské štáty viazané týmto nariadením, *a to odo dňa začatia uplatňovania tohto nariadenia podľa článku 52 ods. 3.*
2. Odkazy na zrušené smernice sa považujú za odkazy na toto nariadenie a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe.

Článok 52

Nadobudnutie účinnosti *a uplatňovanie*

1. Toto nariadenie nadobúda účinnosť ■ dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
2. **Článok 1, článok 2 ods. 1 až 3, článok 4 ods. 3, článok 5, článok 7 ods. 8 a 9, články 17, 18, 19, 36, 37a, 43, 45, 49, 50 a 51 tohto nariadenia sa uplatňujú od nadobudnutia jeho účinnosti.**
3. **Ostatné ustanovenia tohto nariadenia sa uplatňujú od ... [Úradný vestník: vložte dátum 12 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti].**
4. **Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.**

V ■

Za Európsky parlament

predsedníčka

Za Radu

predseda/predsedníčka
